Ватанни севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

1994 йил 25 январь, сешанба № 21—22 (21.626). Сотувда эркин нархда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

«ЎЗНЕФТГАЗ» МИЛЛИЙ КОРПОРАЦИЯСИ ВА «ЎЗМОНТАЖМАХСУСҚУРИЛИШ» УЮШМАСИ КОРХОНАЛАРИНИНГ БИР ГУРУҲ ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республиканинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишига қўшаётган ҳиссалари ҳамда Муборак газни қайта ишлаш заводида олтингугурт тозалайдиган 14-блок фойдаланишга топширилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг фахрий унвонлари берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНОАТ ХОДИМИ»

Дорошенко Валентин Васильевич — «Ўзнефтгазқазиш» давлат акционерлик уюшмаси Муборак газни қайта ишлаш заводининг бош муҳандиси

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ҚУРУВЧИ»

Бегиджанов Георгий Арменакович — «Ўзнефтгазқурилиш» давлат акционерлик уюшмаси бош директорининг ўринбосари

Боқиев Ҳаит — «Ўзнефтгазқурилиш» давлат акционерлик уюшмасига қарашли «Қашқадарёнефтгазсаноатқурилиш» тресті Муборак қурилиш-монтаж бошқармаси бетончилар бригадасининг бошлиғи

ҚУЙИДАГИЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН:

Акилов Шамуель Басанелевич — «Ўзнефтгаз» миллий корпорацияси Марказий ишлаб чиқариш-диспетчерлик бошқармасининг бошлиғи

Мазур Станислав Петрович — «Ўзнефтгазқазиш» давлат акционерлик уюшмасига қарашли Муборак газни қайта ишлаш заводи автоматлаштириш ва назорат-ўлчов асбоблари цехининг ишчиси

Мустапов Нимат — «Ўзмонтажмахсус қурилиш» уюшмасига қарашли «Ўртаосиёиссиқликмонтаж» тресті «Термоизоляция қурилиш» бошқармасининг бригада бошлиғи

Орипов Чўли Нашванович — «Ўзнефтгазқурилиш» давлат акционерлик уюшмасига қарашли «Қашқадарёнефтгазқурилиш» тресті Муборак қурилиш-монтаж бошқармаси комплекс бригадасининг бошлиғи

Попов Вячеслав Николаевич — «Ўзмонтажмахсусқурилиш» уюшмасига қарашли 93-махсус трестининг Чирчиқдаги «Саноаттехмонтаж» бошқармаси бошлиғи

Эргашев Мўмин — «Ўзнефтгазқурилиш» давлат акционерлик уюшмасига қарашли «Мубораккнефтгазмонтаж» трестининг 9-ихтисослаштирилган монтаж бошқармаси электр пайвандчиси

Ҳасанов Мунир Фагимович — «Ўзнефтгазқазиш» давлат акционерлик уюшмасига қарашли Муборак газни қайта ишлаш заводи капитал қурилиш цехи бошлиғининг ўринбосари.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 21 январь

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

С. ВАСИЛЕНКОНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республикада автомобиль транспорти соҳасини ривожлантиришдаги кўп йиллик самарали меҳнатлари учун Ўзбекистон автомобиль транспорти давлат-акционерлик корпорацияси бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари Сергей Павлович Василенко Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 21 январь.

МАФКУРА ҲАҚИДА МУЛОҚОТ

Республика Ўқитувчилар уйида муаллимларнинг ўзаро жонли мулоқотлари, учрашувлари, турли мавзулардаги суҳбатлари ва бошқа кўплаб тадбирлар тез-тез ўтказиб турилади.

Куни-кеча бу ерда «Миллий истиқлол мафкураси» мавзусида Тошкент шаҳри ўқитувчилари вакиллари билан суҳбат бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши иккинчи котиби, Республика Фанлар Академиясининг И. Мўминов номидаги фалсафа ва ҳуқуқ институти директори, фалсафа фанлари доктори А. Жалолов «Мафкура, унинг моҳияти ва ижтимоий вазифалари ҳақида» маъруза қилди. Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг миллий истиқлол мафкурасини яратиш, уни ҳаётга татбиқ этиш лозим, деган кўрсатмаси замиридаги мазмун ва маъно, мафкуранинг йўналтирувчи, таълим-тарбиявий, илҳомбахш кучи ҳақида гап борди. Маърузачи учрашув иштирокчиларининг саволларига жавоб берди.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазири муовини, Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси бошлиғи Ҳ. Йўлдошев қатнашди.

Ўзбекистон ХДП МК Матбуот маркази

ВИЛОЯТ КЕНГАШИ СЕССИЯСИ

Урганчда халқ депутатлари Хоразм вилоят кенгашининг сессияси бўлди. Унда ўтган йил якунлари ҳамда Президент Ислом Каримовнинг Вазирлар Маҳкамаси йиғилишида ва Олий Кенгаш ўн тўртинчи сессиясида сўзлаган нутқларида баён этилган хулосалар асосида халқ хўжалигининг барча соҳаларида иқтисодий ислоҳотни янада кенгроқ амалга ошириш масалалари муҳокама этилди. Сессияда, шунингдек, 1994 йил бюджетининг асосий кўрсаткичлари белгилаб олинди.

Сессияда вилоят ҳокими М. Жуманиёзов сўзга чиқди.

* * *

Халқ депутатлари Навоий вилоят кенгаши сессияси ҳам ана шу мавзуга бағишланди. Сессияда вилоят ҳокими А. Айдарқулов маъруза қилди.

(ЎзА).

ЭНЕРГИЯ САРФИ УСТИДАН ҚАТТИҚ НАЗОРАТ КЕРАК

22 январь куни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков раислигида ёнилғи-энергия қувватини иқтисод қилиш бўйича республика комиссиясининг йиғилиши бўлди. Йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раисининг, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимларининг ўринбосарлари, вазирликлар, идоралар, корпорация ва бирлашмаларнинг раҳбарлари иштирок этдилар.

Йиғилишда Бухоро ва Тошкент вилоятлари корхоналарида, шунингдек Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўзавтотранс», «Ўзбекбирлашув», Сув хўжалиги вазирлиги, «Ўзмевасабзавотузумсаноат», «Ўздавнефтмаҳсулот» давлат акционерлик бирлашмаси тизимларида нефть маҳсулотларидан фойдаланиш масалалари муҳокама қилинди. 1994 йил учун аниқ вазифалар белгиланди. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан нефть маҳсулотларини олиб чиқиб кетиш тартиби бузилаётгани ҳам муҳокама қилинди.

Кўрилган чораларга қарамасдан айрим корхоналарда нефть омборлари ва автотранспорт хўжалигининг ҳолати талабга жавоб бермаслиги қайд қилинди. Нефть маҳсулотларини исроф қилиш ҳоллари рўй бермоқда. Улардан нотўғри фойдаланиш ҳоллари аниқланганидан кейин 20 минг тоннадан ортиқ ёнилғи-мойлаш материаллари ишлаб чиқаришга қайтарилди. Нефть маҳсулотлари билан таъминлаш жуда мураккаблашиб қолган бир шароитда айрим шахслар мансабдор кишилар билан жиноий тил бириктириб, давлат корхоналаридан нефть маҳсулотларини сотиб олиб, уларни республика ҳудудидан ташқарига олиб чиқиб кетяпти. 1993 йилда 2,6 минг тоннадан ортиқ нефть маҳсулотларини олиб чиқиб кетишга уриниш бўлди. Бу ғайриқонуний ҳаракатлар бўйича жиноий иш қўзғатилган. Нефть маҳсулотларининг ғайриқонуний равишда олиб чиқиб кетилишига кўмаклашган мансабдор шахслар, шунингдек ғайриқонуний ишларда даллоллик қилган кишилар вазифаларидан бўшатилди.

Нефть маҳсулотларини ташиш ва тақсимлашда ҳам исрофгарчиликка йўл қўйилмоқда. Айрим хўжаликларда, хусусан, республиканинг нефть маҳсулотларини давлат йўли билан оладиган жамоа хўжаликларида бу маҳсулотларни хусусий шахсларга сотиш ҳоллари аниқланди. Сирдарё ва Тошкент вилоятлари автомобилга бензин қуйиш жойларида суиистеъмол қилиш ҳоллари аниқланди.

Газдан халқ хўжалиги соҳасида фойдаланишда ҳам катта исрофгарчиликка йўл қўйилмоқда. Биргина Андижон вилоятининг ўзида бу исрофгарчилик 9 фоизни ташкил этади.

Комиссия йиғилишида автотранспортни газ билан ишлашга ўтказиш тадбирлари суст амалга оширилаётгани қайд этилди. Автомобилларнинг газ билан ишлаши нефть маҳсулотларига бўлган эҳтиёжни анча камайтирган бўларди. Газ билан ишлашга ўтказилган автотранспортдан фойдаланиш даражаси ҳам ниҳоятда паст. Навоий, Андижон, Сирдарё, Фарғона ва Тошкент вилоятлари автокорхоналаридаги газ билан тўлдириш тармоғи атиги 16 фоиз ҳажмида ишлаяпти. «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттаъмир», «Ўзсувқурилиш», «Ўзсаноатхўжаликқурилиш». «Тошшаҳарйўловчитранс» корхоналарида автотранспортни газ билан ишлашга ўтказиш топшириқларини бажариш таъминланмаган.

Республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари, Комиссия раиси И. Жўрабеков вазирликлар, идоралар, хокимликлар раҳбарларининг эътиборини ёнилғи — энергетика маҳсулотларидан фойдаланишда жиддий хатоларга йўл қўйилганига, уларнинг бу ишда керакли чораларни кўрмаётганига қаратди, бу йил бажарилиши лозим бўлган вазифалар ҳақида гапирди. Комиссия энергия қувватидан фойдаланишда зарур тартиб ўрнатиш ҳамда айбдор шахсларни жавобгарликка тортиш юзасидан муайян чора-тадбирлар белгилади.

Комиссия йиғилишида Республика Бош вазирининг ўринбосари Қ. Ҳаққулов нутқ сўзлади.

Комиссия йиғилишида Бош вазир ўринбосарлари А. Возненко, Т. Мирёқубов, К. Тўлаганов иштирок этдилар.

(ЎзА).

• Долзарб мавзуда суҳбат

Карел ААЛБЕРС:

«ҚАЛБИМНИНГ БИР ПАРЧАСИ ЎЗБЕКИСТОНДА ҚОЛДИ...»

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг машҳур Голланд бизнесмени Карел Аалберс билан учрашуви очиқ ва дўстона вазиятда ўтди. Суҳбатда ўзаро фойдали ҳамкорликнинг турли масалалари тилга олинди. Жумладан, халқаро савдони ривожлантириш қўшма банкини ташкил этиш тўғрисида келишиб олинди.

Карел Аалберснинг ўзи ким? Ўзбекистон уни нимаси билан жалб этяпти? Республкамизда у қандай лойиҳаларни амалга оширмоқчи? Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбири Лев Левин ундан мана шу ва бошқа бир неча саволга жавоб беришни илтимос қилди.

— Жаноб Аалберс, сизнинг вақтингиз ҳисобли. Мисол учун, Тошкентда қисқагина вақт бўлдингиз-у, дарҳол Голландияга учиб кетмоқчисиз. Бу нимадан далолат беради? Йирик бизнесменнинг нуфузи шуни тақозо қиладими ёки муайян шарт-шароитми?

— Менинг ҳаётим ўзи шундай. Йирик бизнес билан шуғулланган одам бир дақиқа ҳам вақтини бўш ўтказмаслиги керак. Акс ҳолда унинг иши кўнгилдагидек бўлмайди. Мен Ўзбекистонга ҳар гал келганимда катта мамнуният ҳис этаман. Бу ерга дастлаб 1989 йилда келган эдим. Ўшанда мен республикангизга ногиронлар аравачалари етказиб бериш билан шуғулланардим. Ўшандаёқ Ўзбекистонни, унинг очиқ кўнгил, меҳмондўст халқини астойдил яхши кўриб қолганман. Гапим бироз баландпарвозроқ туюлиши мумкин, аммо, қалбимнинг бир парчаси шу заминда қолган.

— Сиз 44 ёшингизда Голландиялик сара ишбилармонлар сафидан жой олгансиз. Бундай юксакликка чиқишингиз тасодифан бўлмаса керак, албатта...

— Мен дунёда жуда катта нуфузга эга бўлган серфарзанд оилада туғилиб, вояга етганман. Ота-онам заргарлик буюмлари ясаш ва сотиш билан шуғулланишарди. Аммо ота-онанинг номи ва нуфузи кишининг олдида барча эшикларни очиб, юзага келган барча муаммоларни ҳал қилиб бермайди. Муваффақиятга эришиш учун тиним билмасдан ишлаш лозим. Шунинг учун ҳам мен «Эй си» фирмасини ташкил этдим. Бу фирма Шарқий Европа мамлакатлари ҳамда собиқ иттифоқ республикалари билан фаол ҳамкорлик қилмоқда. Орадан маълум вақт ўтганидан кейин, мана бугун ишонч билан айтишим мумкинки, ишни тўғри бошлаган эканман. Бундан ташқари ҳам ўзим ва ходимларим фаол ишлаётган кўпгина яхши-яхши лойиҳалар бор.

— Бироқ, кейинги пайтда Ўзбекистонга алоҳида эътибор билан қараяпсиз. Шуниси қизиқки, бошқа хорижий ишбилармонлардан фарқли равишда, сиз олдин сармоя қўйиб, кейингина фойда ҳақида ўйлаяпсиз. Бу нимани билдиради? Ўзингизнинг иш услубингиз шундайми ёки таваккалчиликми?

— Йирик бизнесда таваккал қилмаса бўлмайди. Ўзбекистонга муносабатимга келадиган бўлсак, мени бу ёш мустақил давлатдаги барқарор вазиятгина эмас, Ислом Каримов олиб бораётган доно ва ҳар томонлама асосли сиёсат ҳам жалб этган. Мен Ўзбекистон Президенти билан бир неча марта учрашдим. Шунинг учун маълум хулосалар чиқаришим мумкин. Ислом Каримов — кучли ва ўзига хос кишидир! Бундай одам билан мулоқотда бўлиш кишига ҳам мамнуният, ҳам фахр туйғусини бахш этади.

Ислом Абдуғаниевич билан охирги суҳбатимизда биз кўпгина жиддий масалаларни ҳал қилдик. Жумладан, Жиззах вилоятининг туманларидан бирида «Мўъжаз Голландия» лойиҳасини амалга ошира бошлаймиз. У ерда жаҳон андозалари талабларига жавоб берадиган экологик соф маҳсулот ишлаб чиқарадиган юксак самарали қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг кенг тармоғи яратилади.

Иккинчи лойиҳамиз — 300 гектар майдондан иборат картошка фермасидир. Ферманинг вазифаси республика хўжаликларини сара уруғ билан таъминлашдан иборат бўлади. Халқаро савдони ривожлантириш қўшма банкини ташкил этиш масалаласига келсак, ҳамкорликнинг ҳозирги босқичида бундай банксиз ишимизнинг юришиши қийин бўлади. Банкнинг барча вазифалари ҳусусида гапириб ўтирмайман, аммо, шуни айтишим мумкинки, унинг асосий маблағи «элликка эллик» ҳисобида бўлади.

— Жаноб Аалберс, жаҳон тажрибасида бир мамлакат фуқаросига бошқа мамлакатнинг «Фахрий консул» унвонини бериш ҳоллари жуда кам учрайди. Сиз мана шундай унвонга эга бўлдингиз. Билишимча, сиз Нидерландиядагина эмас, бутун Бенелюкс (Голландия, Дания, Бельгия, Люксембург мамлакатлари кирган минтақа шундай деб ҳам юритилади — мухбир) мамлакатларида ҳам Ўзбекистон номидан иш кўришингиз мумкин. Бу сизнинг зиммангизга қандай вазифалар юклайди?

— Кўп вазифалар юклайди. Президент Каримов менга берган ваколатларни жуда қадрлайман. Ўзбекистоннинг фахрий консули бўлиш — мен учун катта шараф. Такрорлаш бўлса ҳам айтишим лозимки, мен Ўзбекистоннинг гуллаб-яшнаши, унинг жаҳон иқтисодиётига киришига кўмаклашишни ўзимнинг асосий вазифам, деб ҳисоблайман. Мамлакатингиз бунинг учун барча имкониятга эга. Саноқсиз табиий бойликларингиздан ташқари меҳнаткаш, истеъдодли халқингиз бор. Мен бир ҳолни бир умрга эслаб қолганман. Республикангиз Президентининг Голландияга ташрифи пайтида юксак мартабали меҳмон шарафига катта мушакбозлик уюштирилган эди. Мушак чироқлари «Голландия — Ўзбекистон: дўстлигимиз абадий», деган улкан ёзувни ёритиб юборди. Бу ажойиб сўзлар аниқ ишларда ўз аксини топиши керак. Мен шундай бўлиши учун қўлимдан келган барча ишни қиламан.

— Ўзбекистон пойтахтига сафарингиз давомида яна қандай масалалар кўрилди?

— Кўп масалалар кўрилди. Уларнинг барчаси ҳақида гапиришга ҳали эрта. Аммо шуни айтишим мумкинки, биз яқин орада малака ошириш учун Голландия ва Германияга элликтадан ўзбек мутахассисини юбориш бўйича ишга киришамиз.

— Карел Аалберс жаҳонда ном чиқарган йирик бизнесмен сифатидагина эмас, «Ветесс» клубига ҳомийлик қилган ашаддий футбол мухлиси сифатида ҳам машҳур. Бу клубнинг Тошкентнинг «Пахтакор» командаси билан бўлган ўйинлари ҳозиргача барчанинг эсидан чиққани йўқ. «Ветесс»га ҳомийлик — сиз учун эрмакми ёки бунинг тагида ҳам қандайдир ҳисоб-китоб ётадими?

— Мен футболни жуда ҳам яхши кўраман. Ўша пайтда «чўкиб» бораётган «Ветесс» клубига ёрдам бериш истаги бу клубнинг қадимий анъаналарини тиклаш, уни керакли даражага кўтариш ниятидан келиб чиққан эди. Ҳаракатларим зое кетмади. «Ветесс» ҳозир Голландия чемпионати жадвалида юқори ўринлардан бирини эгаллаб турибди. Бу ажойиб команда Европа футболининг мана-ман деган жамоалари билан беллашиши мумкин. Бу менга қувонч бахш этади, албатта. «Ветесс»нинг Ўзбекистоннинг етакчи футбол клублари билан учрашувини анъанага айлантириш лозим, деб ўйлайман.

— Охирги саволим, жаноб, Аалберс. Мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликнинг истиқболлари ҳақида нима дея оласиз?

— Биз кўп масалаларда якдилмиз. Аммо, ҳар бир лойиҳани амалга ошириш устида жиддий ва фаол ишлаш керак. Жиззах вилоятидаги «Мўъжаз Голландия» эса, гўзал республикангиздаги илғор технологиянинг ажойиб намунасига айланмоғи лозим.

• Шу сонга хушхабар

АЛМАТИ-НУКУС ЙЎЛОВЧИ ПОЕЗДИ

Республикамиз ҳукумати Марказий Осиёдаги қўшни давлатлар билан иқтисодий маданий алоқаларни ривожлантириш, ягона иқтисодий маконни ташкил этиш учун саъй-ҳаракатларни аямаяпти. Хусусан, бу борада Ўзбекистон ва Қозоғистон Республикалари раҳбарларининг 10 январда Тошкентда имзолаган ҳужжати улкан тарихий воқеа бўлди. Икки давлат орасидаги иқтисодий муносабатлар билан бир қаторда илм-фан, маърифат, маданият, соғлиқни сақлаш, туризм, спорт бўйича ҳамкорликда ишлашни бундан буён ривожлантириш тўғрисида шартномага имзо чекилди.

Айниқса, икки мамлакат давлат бошлиқларининг Орол муаммосига ҳам алоҳида эътибор беришганлиги биз қорақалпоғистонликларни ҳам қувонтириб юборди. Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қорақалпоғистон Республикалари ўртасида ҳамкорликни ривожлантириш учун асос бўладиган барча имконият ва бой мерос жуда кўп. Бу — илдизимизнинг бирлиги, қон-қардошлигимиз туғишганлигимиздир.

Куни кеча Қорақалпоғистон пойтахти Нукусга Қозоғистон маркази Алматидан қувончли хушхабар келди. Унда ёзилишича тез орада Қорақалпоғистон Республикасига Алматидан Нукусга узлуксиз йўловчи поезди қатнови йўлга қўйиларкан.

Бу воқеани Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси Оролбўйи бўлими бошлиғи Тинчлик Темирбоев шундай шарҳлади:

— Ўзбекистон билан Қозоғистон Республикалари мустақилликка эришганларидан кейин биринчи марта 1992 йил биргаликда ҳамкорлик қилиш ва ўзаро ёрдам бериш ҳақида шартномани имзолашган эди. Шундан буён республикалар ўртасида иқтисодий, маданий алоқалар давом этиб келмоқда. Айни пайтда икки томонлама ҳамкорлик кенг ривожланмоқда. «Алмати Нукус» йўловчи поездининг йўлга қўйилиши ҳам бу ҳамкорликнинг самарасидир. Мана, 24 январдан бошлаб, Қорақалпоғистон пойтахтига Алматидан махсус йўловчи поезди қатнай бошлади. Бу эса кўп йиллардан буён халқларимизнинг кутган орзу-умидлари рўёбга чиқаётганлигидан далолат. Қорақалпоғистонликлар бундан беҳад хурсанд бўлишаяпти.

Дарвоқе «Алмати — Нукус» маршрути бўйича қатнайдиган тезюрар поезд номини келишган ҳолда «Орол» деб қўйдик. У ҳафтасига бир марта қатнайди. Нукусдан Алматига икки суткаю олти соатда етиб боради.

10 вагондан иборат «Орол» поезди Нукусга келиши муносабати билан кўп кишилик митинг бўлиб ўтди. Митинг Нукус шаҳар ҳокими Ш. Уснатдиновнинг кириш нутқи билан бошланди. Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси У. Аширбеков Қозоғистон, Ўзбекистон республикалари раҳбариятига миннатдорчилик билдириб, темирйўлчиларни, йўловчиларни чин қалбдан табриклашди. Алмати темир йўли бошлиғи ўринбосари С. Н. Тавирбоев жавоб нутқи сўзлаб, Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон меҳнаткашларини Нукусга биринчи йўловчи поезди келиши билан қутлади. Митингда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси ўринбосари Ж. Суюнов, Ўзбекистон ХДП Қорақалпоғистон Республикаси кенгаши биринчи котиби А. Х. Асанов қатнашдилар.

Рейимбой ЕШИМБЕТОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

СУРАТДА: Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси Оролбўйи бўлими йўловчи поезди машинистлари (чапдан) Василий Ли, Юсуп Алижонов ва машинист ёрдамчиси Набай Андақуловлар.

Б. Аллашев олган сурат.

ТУЗАТИШ

Газетамизнинг шу йил 22 январь сонидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тадбиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида» Фармонидаги 2 банд 8 қатори «учун тақдим этсин, бунда» деб ўқилсин.

• ХДП: сиёсий ташкилот нуфузи

МАҚСАДИМИЗ—ОММА НАЗАРИДАН ҚОЛМАСЛИК

Партиянинг обрўйини ошириш — партия сиёсатини омма ўртасида нечоғли тарғибот ва ташвиқот қилиш билан чамбарчас боғлиқдир. Шуни ҳисобга олган Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марҳамат тумани кенгаши ўз фаолиятини партиянинг дастурий мақсадлари ва Низоми талабларидан келиб чиққан ҳолда ташкил этмоқда.

Партия сиёсатини омма ўртасида тарғибот ва ташвиқот қилишнинг турли шакл ва усулларидан оқилона фойдаланилмоқда. Йиғилишларда партиянинг дастурий мақсадларида белгилаб берилган вазифалар, Низом қоидаларининг бажарилиши, шу куннинг энг долзарб масалалари муҳокама қилинди. Пленум ва ижроия бюро йиғилишларида кўрилган масалалар тумандаги 54 та бошланғич ва ҳудудий партия ташкилотлари орқали бевосита меҳнат жамоаларига, халқ оммасига етиб бормоқда.

Оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорликда олиб борилаётган ишлар партия сиёсатини аҳолининг тобора кенгроқ қатламлари ўртасида ёйиш, партияга хайрихоҳ бўлган кишилар сонини кўпайтириш имконини бермоқда. Туман «Оқ-олтин» рўзномаси саҳифаларида «ХДП ҳаётидан», «Сўз ХДП аъзоларига», «Партия ахбороти» сингари рукнлар ташкил этилган бўлиб, унда партия ҳаёти, амалга оширилаётган ижобий ишлар мунтазам ёритиб бориляпти. Туман радиосида ходимлар, бошланғич партия ташкилоти котиблари чиқишлар қилиб туришади.

Ўзбекистон ХДП Марҳамат туман кенгаши қошида тузилган ишчи гуруҳлари, «Билим» жамияти билан ҳамкорлик, «Мулоқот» клубларидаги учрашувлар, давра суҳбатлари, кенгаш аъзолари ва ижроия бюро аъзоларининг фаоллиги, тарғибот-ташвиқот ишларининг кўнгилдагидек ўтказилиши аҳолининг кенг қатлами ҳаёти ичкарисига тобора чуқурроқ кириб бориш имконини бермоқда. Биргина мисол: ўз вақтида Ўзбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳаси бўйича 1000 нафардан зиёд партия аъзолари ўз фикр-мулоҳазаларини билдиргандилар.

Партиявий-ташкилий ишларни яхшилаш, ХДП аъзолари сонини ошириш ва сифатини яхшилаш партиянинг омма ўртасида обрўйини мустаҳкамлашнинг муҳим омилларидан биридир. Партияга қабул масаласида тумандаги энг катта саноат корхонаси бўлган ип-газлама фабрикаси, Марказий шифохона, «Машъал» жамоа хўжалиги сингари бошланғич партия ташкилотлари намунали иш олиб бормоқдалар.

Турли кенгашларга сайланган халқ депутатлари орқали партия сиёсатини амалга ошириш аҳоли ўртасида партиянинг обрўйини оширишнинг таъсирчан воситаларидан биридир. Туман, вилоят Кенгашларига сайланган аксарият халқ ноиблари ХДП аъзолари эканлигини ҳисобга олиб, ХДП туман кенгаши ижроия бюроси мажлисларида ана шу депутатларнинг фаолияти тўғрисида ҳисоботлари эшитиб бориляпти. Ўтган йилнинг октябрь ойида бўлиб ўтган бюро йиғилишида масалан, ХДП аъзоси, туман кенгашининг депутати, «Истиқлол» ширкатлар уюшмасининг раиси М. Хўжавалиевнинг «Тадбиркорликни, шахсий ва фермер хўжалигини ривожлантиришга кўмаклашиш, депутатлик наказини бажаришдаги фаолияти тўғрисида»ги ҳисоботи эшитилди. Бундай мисолларни яна келтириш мумкин.

Бозор иқтисодига ўтилаётган пайтда вақтинчалик қийинчиликлар бўлиши табиий. Бундай қийинчиликларни енгишда халқимизга ёрдам бериш, айниқса аҳолининг кам таъминланган қатламини ижтимоий ҳимоя қилиш партия дастурий мақсадларининг бош йўналишидир. Ёш давлатимизнинг истиқлолга эришгандан буён ўтган вақт ичида «Наврўз», «Мустақиллик», «Ўзбекистон Республикаси Конституцияси куни» сингари байрамлари кенг нишонланмоқда. Шундай улуғ айём кунлари бева-бечоралар, ёлғиз ногиронлар, партия, уруш ва меҳнат фахрийларининг ҳолидан хабар олиш, уларга имкон қадар моддий ва маънавий ёрдам кўрсатиш ХДП туман кенгаши ва бошланғич партия ташкилотлари фаолияти учун анъанага айланиб қолди.

Туман партия кенгашининг туман ҳокимлиги ва турли жамоат ташкилотлари билан ҳамкорлиги мустаҳкамланиб бормоқда. Ана шу ҳамкорлик туфайли туман ҳокимлиги қошидаги «Меҳр-шафқат» фонди орқали жами 810 минг 400 сўмлик маблағ аҳолининг кам таъминланган қатламини ижтимоий ҳимоя қилишга сарфланди. Туман ҳокимлиги қошидаги «Маҳалла» хайрия жамғармаси томонидан 20 нафардан ортиқ бемор, 80 нафардан зиёд фахрий, ёлғиз, ночор оилалар ҳолидан хабар олинди.

Туман ҳокимлиги кадрларни тарбиялаш ва жой-жойига қўйишда ХДП туман кенгаши билан бамаслаҳат иш тутмоқда. Туман партия кенгашида котиб бўлиб ишлаган Ёқубжон Ҳайдаровнинг аввалига ҳоким муовини, кейинчалик автокорхона директори этиб тайинланиши, кенгаш котиби Мирзабаҳром Ботировнинг Й. Охунбобоев номли ширкатлар уюшмасига директор ўринбосари бўлиб ўтиши, «Пахтакор» жамоа хўжалиги партия ташкилоти котиби Козимжон Мадраҳимовнинг жамоа хўжалиги раиси этиб сайланиши бунга ёрқин мисол бўла олади.

Туманимизда қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида режалар бажарилди. Қурилишда, маиший хизматда, ободонлаштиришда ижобий силжишларга эришилди.

Партия аъзолари раҳбарлик қилаётган жамоа, ташкилотлар алоҳида ўрнак кўрсатяпти.

Асосий эътиборни ҳудудий партия ташкилотларининг роли ва жанговарлигини оширишга қаратаяпмиз. Ўтган йилнинг декабрь ойида барча бошланғич партия ташкилотлари бир йиллик қилган ишлари бўйича ҳисобот бердилар. Ҳисобот партия ҳаракат Дастури ва Низомини бажаришда қилинмаган талай ишлар, ишга солинмаган ички имкониятлар борлигини кўрсатди. Айниқса, партия ташкилотлари ишини тубдан яхшилаш зарурлиги, партиядан ҳоли этилган жойлардаги партиядошларни ҳудудий партия ташкилотлари билан алоқасини кучайтириш кераклиги, шу куннинг талабларидан эканлиги кўриниб қолди.

Молиявий қийинчиликлар сабабли кенгаш аппаратида бор-йўғи 3 нафар ходим ишлаяпмиз. Керакли вақтда сиёсий-ташкилий ишларни амалга ошириш учун барча бошланғич партия ташкилотларига ҳам етиб боролмаяпмиз... Шунинг учун жамоатчилик асосида фаолият кўрсатувчи партиявий-ташкилий, мафкура, депутатлар, хотин-қизлар билан ишлаш бўлимларини ташкил этдик.

1994 йилда республикамиз сиёсий ҳаётида муҳим воқеалар бўлиши табиий. Шу боис партия аъзолари ўртасида аниқ мақсадга қаратилган иш олиб бориляпти.

А. АБДУЖАББОРОВ,
Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марҳамат туман кенгашининг биринчи котиби.

ОҒЗАКИ ТАРҒИБОТ—ТАЪСИРЧАН УСУЛ

Мустақил Ўзбекистоннинг бозор муносабатларига ўтишида ижтимоий-сиёсий тадбирлар тўғри йўлга қўйилганлигининг аҳамияти каттадир. Буни яхши ҳис қилган Асака туман партия кенгаши қошидаги техника таъминоти ва таъмирлаш корхонаси бошланғич партия ташкилоти ўз аъзолари орасида ташвиқот ишларини яхшилашга ҳаракат қилмоқда.

Жумладан, бу ерда тарғибот маркази ташкил қилиниб, унга 10 нафар партия аъзоси бириктилган. Улар керакли суҳбат режаси ҳамда адабиётлар билан таъминланган бўлиб, ишдан бўш вақтларда турли мавзуларда учрашувлар ўтказишмоқда.

Ҳозирга қадар «Ўзбекистоннинг истиқлол ва тараққиёт йўли», «Бозор муносабатига ўтишнинг ўзига хос усуллари», «Иқтисодий ривожланишнинг устивор йўналишлари», «Ўзбекистон Конституцияси — буюк келажагимизнинг ижтимоий кафолати» ва «Миллий истиқлол мафкураси» ҳақида ўнлаб суҳбатлар ўтказилди.

Уларда корхонанинг барча ишчилари иштирок этдилар. Шунда оғзаки тарғибот-таъсирчан усул эканлиги маълум бўлди. Бу ўз навбатида меҳнат самарадорлигига ҳам таъсир ўтказяпти. Корхонада ўтган йили хўжаликларга техника етказиб бериш ва таъмирлаш режаси ошириб уддаланди. Ишчиларнинг ижтимоий муҳофазаси яхшиланди. Корхона кўзи ожизлар махсус мактаб-интернати ва боқувчисини йўқотган, ногиронларга моддий ёрдам бермоқда. Бунда корхона бошланғич партия ташкилоти котиби Одилжон Султоновнинг ташаббускорлик роли бор. Яқинда унинг саъй-ҳаракати билан ўзбек халқининг буюк фарзанди Бобур таваллудининг 510 йиллигига бағишланган қизиқарли кеча ўтказилди. Партия аъзолари бўлган илғорлар мукофотланди. Улар орасида Рустам Аҳмедов, Зоҳиджон Йўлдошев, Дўстмуҳаммад Абдуқодиров, Абдумалик Жўрақулов каби ўнлаб фаоллар бор.

Маъмуржон ЖОНУЗОҚОВ,
Андижон вилояти.

МАҲАЛЛАДА «МЕҲРИБОНЛИК»

Ўзбекистон ХДП Шойхонтаҳур туман кенгаши ижроия бюросида маҳалалар ишини мувофиқлаштириш кенгашининг «Маҳаллалар ўртасида партиянинг дастурий мақсадларини тарғибот этиш» борасида олиб борилаётган ишларига бағишланди. Бюронинг аҳамиятли жиҳати туман ҳокимияти билан қўшма тарзда ўтказилганлигидадир.

Сўзга чиққан Ўзбекистон ХДП Шойхонтаҳур туман кенгашининг биринчи котиби Эркин Холмирзаев, партия ташкилотчиси Тожи Юсупов, «Янги шаҳар» маҳалла фахрийси Асатулло Ҳайбуллаев, туман хотин-қизлар қўмитаси раиси Муҳайё Ҳошимовалар маҳаллаларда ташкил этилган бошланғич партия ташкилотларининг нуфузи ошиб бораётгани, катта ҳаётий тажрибага эга маҳалла оқсоқолларининг ёшларни она-Ватанга садоқатли, ориятли этиб тарбиялашдаги тажрибалар ҳамда маҳаллаларда «Меҳрибонлик клуби» ташкил этиш ҳақида фикр-мулоҳазалар билдирдилар.

Қўшма бюрода қабул қилинган қарорларнинг бирида маҳаллалардаги ҳудудий партия ташкилотларида ёшларга нисбатан эътиборни ошириш, партия сафини улар ҳисобидан тўлдириб бориш тавсия қилинди.

Қўшма бюрода туман ҳокими Адҳамжон Миржалилов қатнашди.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Жиззахдаги «Атлас» ишлаб чиқариш бирлашмаси ўзига қарашли тўртинчи ипакчилик фабрикасини ҳам ишга тушириш арафасида. Йилига 100 тонна пиллани қайта ишлаш қувватига эга бўлган бу корхонада ҳозир сўнги монтаж ишлари олиб борилмоқда. Бу йил «Атлас» ишлаб чиқариш бирлашмаси 5,5 миллиард сўмлик халқ истеъмоли моллари тайёрлашни режалаштирган.

СУРАТДА: корхона ишчиси Нодира Турсунова.

Б. ТЎРАЕВ (ЎзА) олган сурат.

Партия обрўйи—
менинг обрўйим

КЎЛАМНИ КЕНГ ОЛАЙЛИК

Кенгашимиз тизимларини шакллантириш, бошланғич ташкилотларининг ишларини йўлга қўйиш менинг назаримда бир қадар узоққа чўзилди. Чўзилиш жараёни бир қарашда табиийдек кўринади. Ахир, нима бўлганда ҳам янги сиёсий оқимни барпо қилиш, одамларининг шу оқим кучига, салоҳиятига эътиборини қаратиш, эътирофини уйғотиш ўз-ўзидан бўладиган иш эмас.

Бироқ, ташкилий юмушларни бошданоқ амалиёт билан омухта олиб боришни биз кечикиброқ сезиб қолдик.

Ҳозир 1311 партия аъзолари Кенгашимиз таркибидаги 41 та бошланғич партия ташкилотига бирлашган. Электр тармоқлари идорасида, техникани таъмирлаш ишлаб чиқариш корхонасида бошланғич партия ташкилотларининг ўз ўрни, мавқеи, нуфузи борлигини айтиб ўтиш жоиздир. Лекин, бунақа гаплар билан ўзимизни овутмоқчи эмасмиз. Кўламни кенг, мўлжални узоқроқ, мақсадни улуғроқ олиб ишламоқ керак. Партиямизнинг Дастурий мақсадлари ва Низом қоидалари шу жиҳатдан бизни тегишли йўл-йўриқлар билан қуроллантиради. Айни пайтда партиямиз раиси, Президентимиз Ислом Каримовнинг юртимизнинг равнақи, ҳалқимизнинг фаровонлигини таъминлашга қаратилган фармонларини амалга оширишга ҳисса қўшиш лозимлиги вазифаларимизни янада ойдинлаштиради.

С. Бойматов номли жамоа хўжалигида партия ташкилотининг маҳалла қўмиталари билан ҳамкорлиги яхши йўлга қўйилганини таъкидламоқчийдим. Маҳаллада нимаики муаммо, жумбоқ бўлса, биринчи навбатда партия аъзолари бошланғич партия ташкилоти жонсарак. Хўжалик партия ташкилотининг котиби М. Эрданаев масала қишлоқ манфаатига, одамлар манфаатига тааллуқли бўлиб қолганда шахдам ишга киришади.

У тез-тез турли мавзуда мулоқотлар уюштиради. Бундай йиғилишларда шиорлар янграмайди, ваъз ўқилмайди, ваъдалар билан қўйин тўлғазилмайди. Одамларнинг тили учида турган гаплар ўртага ташланади. Партия фаоли учун кундалик дастур худди шу ернинг ўзида равшанлашади. Шу дастурни бажарилишига қараб, одамлардан баҳо олишни у яхши сезиб туради. Демак, одамларга елкадошлик шу нуқтанинг ўзидан бошланади.

Ёки пленум аъзоси Эсон Жўраевни олинг. У Нурмамат Мирзаев номли жамоа хўжалигининг раиси. У ХДП туман Кенгаши идорасига кириб ўтишни ортиқча иш, деб билмайди. Чунки бу ташрифдан у ғоя олади, фойдаланади. Э. Жўраев дастлаб хўжаликда маданий-оқартув масалаларига эътибор қилди. Ҳозир бўлса хўжаликни саноатлаштиришга бел боғлаган. Бу ерда кислород ишлаб чиқариш заводи ишлаб турибди. Йигирув-тикув фабрикаси, пиво заводи қурилаяпти. Яна бошқа режалари бир талай.

Кўп йиллик тажрибамдан бир хулосага келдим. Партиявий ишни биз фақат партия котибидан сўрашга ўрганиб қолганмиз. Бу ўзини оқламаган, оқламайдиган усул. Партиявий ишни шу ишга қизиққанлардан, хоҳ у оддий ишчи бўлсин, хоҳ раҳбар ёки нафақахўр бўлсин, ўшалардан кўпроқ сўраш керак. Уларнинг бу борадаги иш фаолиятидан фойдаланган ютади.

Салтанат ЗУННУНОВА,
Ўзбекистон ХДП Қумқўрғон туман кенгашининг биринчи котиби.

• *Фельетон ўрнида*

МУДИРАНИНГ ХИЁНАТИ

ЁКИ НЕГА БОЛАЛАР НОНИНИ ТУЯ ҚИЛАЁТГАНЛАРНИНГ МУШУГИНИ ПИШТ ДЕЙДИГАНЛАР ТОПИЛМАДИ?

Андижон шаҳар давлат назоратчилари 51-болалар боғчаси тарбиячиси Н. Максютованинг шикоятини текшириш жараёнида ўша боғча мудираси Тамарахон Сопсуева ва унинг турмуш ўртоғи Игорь бир-бирларини битта ишораданоқ тушунишларига амин бўлдилар. Билмадик, балки муносабатдаги бундай «камолат»га боғчада тарбияланаётган гаранг ва соқов болалар билан бирга бўлган мулоқотлар туфайли эришгандир. Агар бу опахонимиз билан поччахонимизнинг бир ёқадан бош чиқаришлари Максютова ва бошқаларнинг ғазабини қўзғатмаганда, биз ушбу оилага тил теккизмаган бўлар эдик.

Кузатаётган бўлсангиз, ҳозир дунёда ғалати анъана пайдо бўлди. Одамлар ўз ташқи кўринишларини ва ҳатто танасидаги баъзи аъзоларини ўзгартиришга ружу қўйишмоқда. Сопсуевлар ҳам «мода»дан орқада қоладиган ношудлардан эмас экан: хатти-ҳаракатларига қараганда, дастлабки тахмин шундай: виждон — жиғилдонга алмаштирилган!

Тахминларни асослашга ўтайлик.

Тамарахон Сопсуева 1993 йил 16 август куни боғча мудираси лавозимига тайинланган. Аввалги мудира бир неча ходимга ортиқча иш ҳақи ёзиб юрган. Энди Тамарахон бу ғайри-табиий фаолиятга чек қўяди, деб ўйлаганлар чучварани хом санашибди. Р. Бекбўлатова ва Ф. Холматова каби тарбиячиларнинг айтишларича, қўшимча ставкалар бўйича ёзилган иш ҳақларини янги мудира тап тортмай ушлаб қолаверган. Тарбиячиларга алам қиладиган жойи шуки, маош тарқатиш рўйхатидаги айрим одамларни улар умуман танишмайди ҳам. 1992 йил 16 декабрда 363—буйруқ билан дефектолог вазифасига олинган М. Йўлдошеванинг ким эканлигини ҳатто боғча мудирасининг ўзи ҳам аниқ билмас экан. Август, сентябрь, октябрь, ноябрь ойларидаги маош тарқатиш варақаларида М. Йўлдошеванинг маоши учун турли имзолар қўйилган.

Мудиранинг давлат маблағини ўмариш билан боғлиқ ҳийлаю найранглари кўп экан. Унинг ўз онасига меҳрибонлигини қай тарзда ифодалашига эътибор беринг-а: Тамарахон лавозимга ўтиргач, дарҳол онаси А. Г. Зеленованинг ҳам ишга олинганлиги ҳақида буйруқ чиқаради ва 1993 йилнинг 2 августидан биринчи декабрига қадар унга 64304 сўм иш ҳақи ёзиб, пулни бир ўзи олаверади. Боғча ходимлари эса Зеленовани бир кун ҳам ишда кўришмаган. Боғча иш юритувчиси Л. Холматова унга ҳатто шахсий варақа ҳам очмаган.

Ўхшатмагунча ўчратмас деганларидек, Тамарахоннинг «оғири»ни енгил қилишдаги Игорнинг хизматларини алоҳида таъкидлаб ўтмасак, у кишини ранжитган бўламиз. Илгари боғчада мотороллерчи бўлиб ишлаган А. Халимов ҳар ҳафтада беш марта мудиранинг уйига овқат қолдиқлари билан бирга қутичаларга жойланган яна алланарсаларни ташиганлигини айтади. Кўздан яширилган нарсалар нима эканлигини боғча болаларининг ғарибона дастурхонидан ҳам билса бўлади. Болалар учун ажратилган барча озиқ-овқат маҳсулотларининг ҳаммаси қозонга тушганда ушбу мақолани ёзишга ҳам ҳожат қолмасди аслида.

1993 йил 17 декабрь куни велосипедга қанордек-қанордек ҳуржун ортиб 51-боғчадан чиқиб келаётган Игорь Сопсуевдан нима олиб келаётгани сўралганда, у киши бамайлихотир овқат қолдиқлари, дея жавоб берган. Бироқ, холис гувоҳлар иштирокида ўтказилган назоратда баҳайбат ҳуржунда қуйидагилар борлиги аниқланди: 2 кг. 700 гр. мол гўшти, 1 кг 150 гр. сариёғ, 2 кг. 200 гр. шакар, 10 литр сут, 1 кг 800 гр. сабзи, 9 кг. картошка, 3 кг. 400 гр. олма, 2 бўлка 1-навли нон, сабзи, пиёз, картошка пўчоқлари, овқат чиқиндилари ва ҳоказо. Хуллас, ҳуржундаги озиқ-овқатлар ўша даврдаги нархлар бўйича 25063 сўмни ташкил қилади. Энди ҳар куни шунча маҳсулот «туя» қилинаётган жойда жажжи фарзандлар (уларнинг кўпчилиги ногирон болалар) нима еяётганини бир тасаввур қилиб кўринг.

Айтинг-айтинг яхшиямки, давлат назоратчилари Игорь Сопсуевни тўхтатиб қолишибди. Йўқса, у иккинчи келишида белазисимон велосипедига нақд 280 ўринли боғча биносини ўнгариб жўнаши ҳам ҳеч гап эмасди.

Қўли эгри — нафси ўпқонлар албатта жазосини олишади. Бироқ бизни бошқа бир нарса ташвишга солмоқда.

Наҳотки, мудиранинг нафси ҳаккалак отиб бораётганлигини шаҳар халқ таълими бўлимидагилар шу чоққача билишмаган бўлса? Гўдаклар ҳаққига қилинаётган хиёнат наҳотки шаҳар ҳокимлигидаги масъул кишиларнинг оромини бузолмаган? Билишади, эшитишган. Лекин, минг афсуски, ҳозир улар лоқайдлик касаллигига гирифтор бўлганлар.

Умуман, кейинги пайтларда халқ таълими соҳасида таъмагирлик ва юлғичлик иллатлари уруғи кўпаяётгани ўта ташвишли ҳолдир. Ўрмонга ўт кетса, 5—6 йилда боғлар тикланади, кўллар қуриса ўрни тўлдирилади. Аммо ёшлар тарбияси бузилса, маънавиятга путур етса, бу хатони тузатиш учун асрлар керак бўлади. Тарбия ўчоқларидаги бундай аҳволга чидаб туришнинг ўзи бир иллат. Айрим раҳбарлар мустақилликни мустаҳкамлаймиз, деб минбарларда оғиз кўпиртиришни одат қилиб олишган. Бироқ уларнинг фаолиятига чуқурроқ назар ташласангиз, ҳайратдан ёқа ушлайсиз. Бунинг биргина мисолини Андижон шаҳар халқ таълимида кўриб турибмиз. Бошқа жойларда шундай ҳоллар йўқ, деб ким кафолат бера олади?

Келажагини ўйлаган, аввало фарзандлар тарбиясига эътибор беради. Бу соҳа фақат кўнгли тоза, мақсади пок, инсофли-диёнатли одамларники бўлгани маъқул.

Мурғак фарзандларимиз тарбияланаётган ҳар бир жойни назар-эътибордан четда қолдирмайлик. Зеро, ҳар бир жамоанинг ўзи бундай иллатга қарши аёвсиз ўт очиши, яра газак олмасидан бурун уни бутунлай йўқотиши мумкин!

Абдукарим РАҲИМБЕРДИЕВ.

ЯНГИЛИКЛАР ВОҚЕАЛАР ХАБАРЛАР

„БИЗ КИМ, МУЛКИ ТУРОН..."

ҚОЗОҒИСТОН ВА УКРАИНА ҲАМКОРЛИГИ

АЛМАТИ. Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев давлат расмий сафари билан Украина пойтахти Киевга борди.

Н. Назарбоев у ерда Украина Президенти Кравчук билан учрашди. Икки томонлама олиб борилган музокаралар натижасида Қозоғистон ва Украина ўртасида халқ хўжалигининг турли соҳаларида ҳамкорлик қилиш учун бир қатор ҳужжатлар имзоланди.

«СОҒЛОМ» ТАФАККУР СИЁСАТИ

АЛМАТИ. Бу ерда бўлиб ўтган бир қатор тижорат таркиблари ва ижодий уюшмаларнинг бўлиб ўтган анжуманида «Қозоғистоннинг келажаги учун» ягона сайловолди блокини яратиш тўғрисида даъват ўртага ташланди.

5 ФОИЗ ЁКИ 5 МАОШДАН

АЛМАТИ. Янги намунадаги Олий Кенгаш депутатлигига номзодларни кўрсатиш бошланди.

Бир қатор жамоат ташкилотлари нафақатгина рўйхатни, балки ҳаракат дастурини янгилашга улгурдилар. Сайлов комиссиясининг янгича шартларига кўра номзод сайловлар якунига қадар кафолат сифатида беш ойлик маошни топшириши лозим. Агарда номзод 5 фоиздан ортиқ овоз тўпласа, кафолат пули қайтариб берилади.

«ОЛТИН МАСАЛАСИ»

БИШКЕК. Чингишев командаси истеъфога чиққанидан кейин «олтин масаласи» Олий Кенгашнинг назорати остида қолди.

Бу масалани ўрганиш ва текшириш мақсадида тузилган махсус комиссия ўз ишини оқилона олиб бормоқда. Аниқланишича, мамлакат раҳбарининг олтин билан амалга оширилган қаллоблик ишларига ҳеч қандай алоқаси йўқ. Текшириш ишларининг боришини шахсан Президентнинг ўзи назорат қилмоқда.

ОЛТИН ҚАЗИБ ОЛИШ ЙЎЛГА ҚЎЙИЛАДИ

ДУШАНБЕ. Мамлакатда бўлиб ўтган кенгашларнинг бирида «Востокпредмет» ишлаб чиқариш бирлашмасининг олдига маъсулиятли вазифалар қўйилди.

Бу бирлашма 1994 йилда 40 тоннагача кумуш ва бир неча тонна олий навли олтин ишлаб чиқаришга эришиши лозим. Панжикент олтин комбинатига ишга тушириладиган биринчи комплекснинг лойиҳа қувватига эришиш топшириғи берилди.

«ТАДИРОН» ТЕЛЕФОН ҲАҚИНИ ҲИСОБЛАЙДИ

АЛМАТИ. Шу йилнинг дастлабки ойларидан бошлаб Алмати шаҳрида Исроилдаги «Тадирон» фирмасининг телефон ҳақини ҳисоблайдиган ускуналарининг дастлабки туркуми синаб кўрилади.

Яқин келгусида барча қозоғистонликларга телефонда гаплашганлиги учун вақтбай ҳақ тўлаш жорий этилиши хавфи туғилмоқда.

ТЕМИР ЙЎЛ ҲАҚИ ОШИРИЛДИ

АЛМАТИ. Темир йўлларда йўловчи ва юк ташиш ҳақининг янги тарифи жорий қилинди.

Поездларда юк ташиш 1,16 марта, йўловчилар ташиш эса 2,5 марта оширилди. Шаҳар атрофида қатнайдиган поездлар бундай нарх ошувидан мустасно этилди. Ушбу қарорни Қозоғистон Вазирлар Маҳкамаси МДҲ мамлакатлари ягона тариф сиёсатини жорий этиши муносабати билан қабул қилинди. Йўловчиларга бу ҳақда берилган изоҳлар бирорта енгиллик келтириши мушкул бўлса керак, деган тахмин қилинмоқда.

ТОЖИКИСТОН ИШБИЛАРМОН ХОТИН-ҚИЗЛАР АССОЦИАЦИЯСИ

ДУШАНБЕ. Янги жамоат ташкилоти — Тожикистон ишбилармон хотин-қизлар ассоциацияси республика адлия вазирлигида рўйхатдан ўтказилди.

Бу ташкилот хотин-қиз—олималар, йирик саноат корхоналари ва қишлоқ хўжалиги жамоаларининг раҳбарларини бирлаштирди. Ишбилармон хотин-қизлар (республикада уларнинг сони оғишмай ўсиб бормоқда) ўзаро иш юзасидан муносабатлар ўрнатибгина қолмай, аҳолининг кам таъминланган табақаларига меҳр-шафқат ва амалий ёрдам кўрсатиши лозим. Чор-ночор кишилар орасида республика туманларида фуқаролар уруши пайтида жабрланган кишилар ҳам бор. Тожикистон ишбилармон хотин-қизлари ассоциацияси МДҲ мамлакатлари, шу жумладан Россиядаги аёллар бирлашмалари билан алоқалар ўрнатмоқда.

ПРЕЗИДЕНТ РОССИЯ САМОЛЕТИНИ АМЕРИКАНИКИГА АЛМАШТИРМОҚДА

АЛМАТИ. Шу йилнинг дастлабки ойларида Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев «Боинг»—747» самолётида Америка Қўшма Штатларига расмий сафар билан бориши режаланган.

Янги ҳаво кемасини сотиб олиш юзасидан музокаралар ниҳоясига етди. Бу ҳақда «Алматинский бизнес—вестник» газетаси хабар берди. Президентнинг аввалги «Ту—154» самолёти махсус ускуналари ва ноёб алоқа воситалари ечиб олинганидан кейин у оддий парвозларга берилиши мумкин. Айтиб ўтиш ўринлики, бу самолёт унчалик эски эмас. Президент бу самолётдан атиги икки йил фойдаланган.

(Марказий Осиё ахборот агентликлари ва рўзномаларидан олинди).

ЯНГИЛИКЛАР ВОҚЕАЛАР ХАБАРЛАР

ХАТ ВА ҲАЁТ.

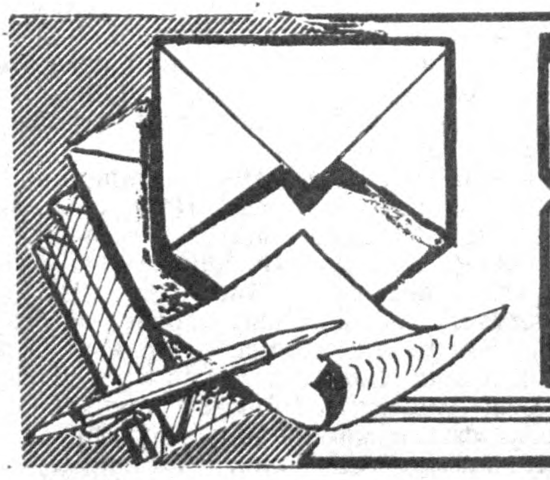

Халқ айтгани ҳақ чиқар

МУШТАРИЙ:

таклиф қилади

КАРМАНА НОМИНИ ТИКЛАШ КЕРАК

Маълумки, ўтмишда қадимий шаҳарлар Бухоро, Хива, Самарқанд, Қўқон сингари Кармана ҳам жуда машҳур бўлган. Бунинг устига «Буюк ипак йўли» ҳам Кармана-дан ўтган. Шу боис Бухоро амири Саид Олимхон Кармананни иккинчи пойтахт ҳисоблаб келган. Хўш, эндичи? Нега қадимда машҳур бўлган Кармана бугун эътибордан четда? Ҳатто Кармана номидаги туман ҳам йўқ. Бир пайтлар у меъморчилик, тарихий обидалар, ҳунармандчилик маскани ҳисобланган.

Мен оддий муштарий сифатида шуни таклиф қилмоқчиманки, ҳозирги Навоий туманини Кармана номи билан аташ зарур деб ҳисоблайман. Чунки ҳозирда қайта ташкил этилган вилоят ҳам, шаҳар ҳам, туман ҳам — қўйингки қатор хўжаликлар ҳам Алишер Навоий номи билан аталмоқда. Мен бу билан бобокалонимиз, мутафаккир адибимиз Миралишер Навоий номини камситиш ниятида эмасман. Бироқ Навоий номини ҳар қанча улуғласак-да, кўкларга кўтарсак-да, кам. Лекин меъёр деган нарса бор. Шундай экан, мен оддий фуқаро сифатида Навоий туманини номини ўзгартириб, Кармана деб аталишини жуда-жуда истайман. Ана ўшанда қадимий Карманани ҳам, унинг тарихий ёдгорликларини ҳам эртанги авлодга кўз-кўз қилган бўламиз.

Ғ. ДАВЛАТОВ,
Навоий тумани.

...миннатдорчилик билдиради

ДАДАМЛАР ЁШИГА ЕТИШСИН

Кекса кишининг дардга чалиниб қолиши уйдагиларни довдиратиб қўяркан. Дадам — Исаев Юсупжон 90 ёшдан ошганлар. Дард қаттиқ азоб бераётганда, у киши билан бирга биз ҳам изтироб чекардик. Тошкент гўшт комбинати тиббиёт бўлимининг урология бўйича мутахассисларига мурожаат қилдик. Қисқаси операция қилишадиган бўлишди. У икки босқичда ўтказиларкан. Биринчи босқич операцияни урология бўлим бошлиғи Н. Ҳакимов раҳбарлигида амалга оширишди. Икки ҳафтадан сўнг дадам уйга қайтдилар.

Бир неча ойдан сўнг операциянинг иккинчи босқичи амалга ошириладиган бўлди. Бу сафар Тошкентдаги 1-шаҳар касалхонасига ётқиздик. Биринчи урология бўлимининг бошлиғи, фан доктори А. Ғайбуллаев, доцент И. Болгарский, фан номзоди А. Дадабоев ва бошқаларнинг сидқидилдан қилган меҳнатлари туфайли дадам тўрт ҳафта деганда оғир дарддан бутунлай халос бўлдилар.

Ўз бурчига содиқлик кўрсатаётган юқорида номлари зикр қилинган шифокорларга ҳамда 2-урология бўлимининг бошлиғи Х. Отамуродов, жарроҳ Р. Бархат, П. Саидов ва бошқа қўли енгил шифокор ва ҳамшираларга оиламиз номидан чин юракдан миннатдорчилик билдирамиз.

Илоё улар ҳам отамиз ёшига етишсин.

ЮСУФЖОНОВлар оиласи,
Янгийўл тумани.

ҲАВАС ҚИЛСА АРЗИЙДИ

Биз, Тошкент шаҳар, Шайхонтохур тумани, «Марказ — 13»да истиқомат қилувчилар йигирма йилдан зиёд вақтдан бери туманимиз озиқ-овқат савдо ташкилотига қарашли 4-дўкондан озиқ-овқат маҳсулотлари харид қилиб келамиз. Дўкон мудири Нажмиддин Холиқов, сотувчилар Шуҳрат Илҳомов, Саида Рустамова, Нуриддин Пахриддинов ҳамда Шаҳноза Хўжаевалар бизга сидқидилдан, хушмуомалалик билан хизмат кўрсатиб келмоқдалар.

Бу дўконга қачон кирмайлик, унинг озодалигидан, озиқ-овқат маҳсулотларининг чиройли қилиб териб қўйилганидан, сотувчиларнинг хушфеъллик билан кутиб олишларидан кўнглимиз яйраб кетади. Дўкон мудири Н. Холиқов Шайхонтоҳур тумани савдо ташкилоти ёрдамида биз, харидорлар учун зарур бўлган барча озиқ-овқат маҳсулотлари турларидан олиб келиб савдога чиқаришга ҳаракат қилади. Истаган бирор озиқ-овқат тури дўконда бўлмаса, харидорлар талабини ўрганиб керакли маҳсулотларни топиб келмоқда.

Ҳозирги иқтисодий қийинчилик даврида аҳолининг оғирини бироз бўлса-да енгил қилишга ўз ҳиссаларини қўшаётган 4-дўкон ходимларига бизнинг миннатдорчилигимизни газета саҳифаларида ёритсангиз беҳад хурсанд бўлар эдик.

«Марказ-13» мавзеси аҳли номидан:
Р. МАҒРУФОВА.

...танқид қилади

«ВОДНИК»КА ҚАЧОН ЮРА БОШЛАЙДИ?

«Жилгородок» Гулистон шаҳрининг йирик мавзеларидан бири. У ерда ҳозир 10 мингдан зиёд аҳоли истиқомат қилаётир. Лекин шаҳар марказидан олис ва серқатнов бўлган бу мавзе аҳолиси транспорт қатновидан ниҳоят даражада қийналаётир. Чунки бошқа ҳудудлардаги маршрутлар бўйлаб бир неча автобус қатнагани ҳолда «Жилгородок» мавзесига бор-йўғи битта автобус қатнайди. Шунинг учун ҳам ишга отланган ёки тушликка бормоқчи бўлган йўловчи ярим соат-бир соатлаб автобус кутади.

Бизларни бир нарса таажжублантиради: ўша биргина автобус ҳам шаҳарнинг ўнг тарафидаги йўлдан айланиб кетаверади. Ваҳолонки, мавзенинг чап қаноти ҳозир унга нисбатан бир неча баробар кенгайиб кетган. Бундан бир йилча муқаддам бу тарафга ҳам «Жилгородок»—«Водник» (сувчилар шаҳарчаси) маршрути бўйича автобус қатнаб, одамларнинг оз бўлсада оғири енгил бўла бошлаган эди. Рости, буни ҳам одамлар шаҳар Кенгашига, депутатларга арз қилаверишганидан сўнг йўлга қўйган эдилар. Сўнг нима бўлдию, ўша йўлда таъмирлаш бошланиши баҳонаси билан яна «Водник» бўйлаб автобус қатнамай қўйди. Мана бир йилдирки, йўловчилар сарсон. Агар Гулистон шаҳар автобус-таксомотор корхонаси раҳбарлари лоақал бир маротаба автобус пойлашганда эди, ёш болали аёллар, қариялар, қолаверса, кун бўйи меҳнатдан чарчаб йўлга чиққанлар аҳволини ҳис қилишармиди?

Убайдулла АВВАЛБОЕВ,
Гулистон шаҳри, шифокор.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«ВАЪДА БИЛАН УЙ ИСИМАЙДИ»

Шу сарлавҳа остида газетхоннинг 1993 йил 11 декабрь сонида танқидий мақола босилган эди. Мақола юзасидан Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари Р. Ҳикматуллаев имзоси билан қуйидагича жавоб олинди.

Тошкент шаҳар ҳокимининг ижроия маҳкамаси «Ваъда билан уй исимайди?» сарлавҳали мақолани батафсил кўриб чиқиб, шуни маълум қилади.

Шифокорлар шаҳарчасидаги мавзе — Г—30, 17, 14, 2 АБВ, 16 АБВ уйларидаги кўрсатилган камчиликлар текширилганда тасдиқланди ва зудлик билан чора кўрилди. 4-ижара корхонаси томонидан таъмирлаш ишлари тезкорлик билан олиб борилди. Юқорида кўрсатилган уйларда ҳозирги кунда иссиқлик бир меъёрда.

Аризачилар қониқтирилди. 4-ижара корхонаси бошлиғи ўртоқ Ҳамидулла Аюпов ўз ишига совуққонлик билан қараганлиги учун 1994 йил 4 январь 1-сон қарорига асосан лавозимидан четлатилди.

ИМКОНИЯТ ҒАЙРАТГА ЧОРЛАДИ

Суратда кўриб турганингиз Нилуфар Эшниёзова ва Шаҳло Худойберганова яқиндагина оддийгина ўқувчи қизлар эди. Эндиликда улар халқ ҳунармандчилигига оид касбларни эгаллашга ҳаракат қилишиб, ишчи ва ҳунармандлар сафида муносиб ўрин олишди.

Тўрткўл туман матлубот кооперацияси ташаббуси билан ўнлаб чеварлар алоҳида ташкил этилган цехга сафарбар этилдилар.

— Агар корхонани кенгайтириш юзасидан тегишли тадбирлар кўрилса, — дейди Шаҳло Худойберганова, — яқин келажакда камида 300—350 нафар хотин-қизни иш жойи билан таъминлаш мумкин.

Шаҳло Худойберганова дарҳақиқат тўғри гапни айтаяпти. Кичик корхона ишчилар бемалол меҳнат қилиши мумкин бўлган жойда барпо этилган. Шаҳардангина эмас, балки унинг атрофидаги қишлоқлардан ҳам янги ишчи кучлари, хусусан хотин-қизлар жалб қилиниши мумкин.

Шундай қилиб Тўрткўлда чеварлар учун кўплаб иш жойлари яратилмоқда.

Абдувоҳид ТЎРАЕВ
олган сурат.

• *Бир хат изидан*

АЙБСИЗ АЙБДОРЛАР

Фахриддин тонг қоронғусида машинани ўт олдириб сут ташишга чиққанида ўша машъум кун — 11 майда бахтсиз тасодиф сабабли иккала оёғидан ажралиб қолишини хаёлига ҳам келтирмаган эди...

У сут ташувчи машинани дўкон олдига қўйди-да, йўлнинг нариги томонида жойлашган Сиёб бозорини томоша қилишга ўтди. Қайтишда... кучли зарбдан «воҳ» деганини билади. Кўзини очса, касалхонада ётипти. Маълум бўлишича, уни йўлдан ўтишда В 05—00 СН номерли «ВАЗ 2106» маркали машина уриб кетипти. Ҳайдовчиси Шавкат Бобоев қайсидир савдо идорасида омбор мудири экан.

Аввалига иш рисоладагидек бошланди. Авария билан дарҳол милиция шуғулланди. Ф. Сойипов биринчи гуруҳ ногиронлигига ўтказилди. Фахриддин ишлаётган корхона — «Ўзмясомолспецавтотранс» бирлашмасининг Самарқанддаги автобазаси маъмурияти воқеани ўрганиш юзасидан махсус комиссия тузди. Комиссия аъзолари бу кўнгилсизликнинг ишлаб чиқариш жараёнига алоқаси йўқ, деган хулосага келдилар. Шунга қарамасдан, барча ҳайдовчилар яна бир бор ҳушёрликка чақирилди. Масала касаба уюшмалари мажлисида муҳокама этилди.

— Лекин биз одамгарчиликни унутганимиз йўқ. Бу нарса жамоамизда юксак қадрланади, — дейди автобаза директори Равшан Хожиев. — Касалхонада ётганида Фахриддинни ёлғизлатиб қўймадик. Моддий ёрдам уюштирдик. Касаллик варақаларига ўз вақтида ҳақ тўладик. Байрамларда ҳам рўйхатдан туширганимиз йўқ.

Бўлмаса гап нимада, деб сўрарсиз, албатта. Гап шундаки, Фахриддиннинг қариндошлари башарти воқеа иш вақтида содир этилган экан, корхона жабрланувчига товон тўлаб туриши керак, деган талаб қўйишди.

— Мен Фахриддиннинг оғайнилари аҳволини тушунаман. Уларнинг талаби тўғри. Лекин бизга алам қиладигани шундаки, уни майиб қилган киши четда қолиб, автобаза айбдорга чиқаяпти!

Дарвоқе, авария хусусида. Мен шу ўринда Самарқанд шаҳар ИИБ тергов бўлими бошлиғи Р. Шодибоев имзоси билан автобазага жўнатилган икки хат матнини келтиришни лозим топдим.

«Самарқанд шаҳар ҳокимияти ИИБ тергов бўлими йўл-транспорт ҳодисаларини тергов қилиш бўлинмаси томонидан 1993 йил 11 май куни соат 7.30 ларда Бобоев Шавкат ўз шахсий «ВАЗ 2106» маркали В 05—00 СН давлат номерли автомашинаси билан Самарқанд шаҳар Рудакий кўчасида Сойипов Фахриддинни уриб кетганлиги факти юзасидан текшириш олиб бормоқда.

Текшириш ишлари давомида ушбу йўл транспорт ҳодисаси келиб чиқишига сабаб бўладиган йўл ҳаракати қоидалари Сойипов Фахриддин томонидан бузилмаганлиги аниқланди. Ушбу йўл транспорт ҳодисаси содир бўлган вақтда Сойипов Фахриддин ҳушёр ҳолда бўлган ва йўл транспорт ҳодисасининг келиб чиқишига сабаб бўладиган йўл ҳаракати қоидалари у томонидан бузилмаганлиги учун ҳам ҳозирги вақтда тергов органлари томонидан ушбу йўл транспорт ҳодисасини содир қилган «ВАЗ 2106» маркали В 05—00 СН давлат номерли автомашина ҳайдовчиси Бобоев Шавкатнинг жавобгарлиги масаласи кўриб чиқилмоқда.

1993 йил 20 июль. № 6/5 — 1954»

Энди иккинчи хат мазмунига кўз югуртирайлик. Уни ўрисчадан таржима қилиб олдим.

«1993 йил 21 июнида (!) пиёда Сойипов Фахриддинни машина уриб кетганлиги бўйича йўл-транспорт ҳодисаси юзасидан терговга қадар текшириш ўтказилганда Ўзбекистон Республикаси ЖПК 5-моддасининг 2-бандига кўра «ВАЗ 2106» автомашина ҳайдовчиси Бобоев Шавкат ҳаракатида жиноят состави йўқлиги сабабли жиноий иш қўзғатиш рад этилди.

1993 йил 30 ноябрь»

Мана бу эса жабрланувчининг тушунтириш хатидан:

«Мен, Сойипов Ф. 1993 йил 11 май куни Булунғурдан сут олиб келиб, Самарқанддаги дўконларга топширдим. Сутни топширгач, машинани ёпиб, бозорга бориб келаман, деб кетдим. Бозорга бордим, у ёқ-бу ёқни томоша қилиб, кейин қайтдим. Шу қайтишимда йўлни кесиб ўтишда мени машина уриб кетди. Қандай урганини ўзим билмайман».

Дастлаб масалага ижарачилар ва ишбилармонлар касаба уюшмалари вилоят қўмитаси техник инспектори Н. Цветаев аралашди. У воқеа бевосита ишлаб чиқариш жараёнида бўлган эмас, деган хулосага келди. Аммо Ўзбекистон деҳқончилик саноати ходимлари касаба уюшмалари Марказий Қўмитаси ходими қарама-қарши фикрни билдирди ва автобаза маъмуриятига Н—1 формаси тўлғазишни таклиф этди.

— Йўқ-йўқ, биз ўз ҳамкасбимизнинг тақдирига бефарқ қараётганимиз йўқ, — дейди автобаза бош муҳандиси Олим Юнусов.— Қўлимиздан келгунча унга ёрдам берамиз. Биз битта саволга жавоб топа олмай оворамиз. Хўш нега энди Фахриддинни майиб қилган одам четда турадию, емаган сомсаси учун автобаза маъмурияти пул тўлаши керак. Гап шундақи, ўша Н—1 формасида авариянинг айбдори сифатида автобаза кўрсатилиши лозим ва жабрланувчига доимо товон тўлаб туриши керак.

Ана шунақа гаплар. Мазкур муаммонинг барча ҳудудлар учун долзарблигини ҳисобга олиб уни ҳукмингизга ҳавола этишга жазм қилдим. Бироқ масалага муносабат билдиришдан ўзимни тиймоқчиман. Келинг, яхшиси, хулоса чиқаришни Самарқанд вилоятидаги ва республикадаги мутасадди идораларга қўйиб берайлик. Айни пайтда ушбу масала юзасидан Сиз, азиз муштарийларнинг фикри ҳам қимматлидир.

Фармон ТОШЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири

Маҳалланг—ота-онанг

ЖОНКУЯР

Пойтахтимизнинг Сирғали туманидаги «Маданият» маҳалласида фаоллардан бири Ҳабибулла ота Аҳмедов истиқомат қилади. Отахон яқинда ўзининг 80 йиллигини қаршилайди. Мана шу давр мобайнида Ҳабибулла отанинг бошидан нималар ўтмади, дейсиз.

У иш фаолиятини дастлаб Тошкент темир йўлида чилангар машинист ёрдамчиси сифатида бошлади. Шу касбда қарийб 30 йил фаолият кўрсатди. Ҳар бир жабҳада ҳалоллиги ва меҳнатсеварлиги билан ҳамкасблари орасида ажралиб турди. Обрў-эътибор қозонди.

«Маданият» маҳалла аҳли тиришқоқ, тадбиркор отахонни 1985 йили маҳалла қўмитаси раиси этиб сайлади. Бу даврда Ҳабибулла ота бир қанча юмушларни амалга оширди.

Аввало, кўчаларни телефонлаштириш ишларида бош қош бўлди. Чоштепа қабристонини обод қилишда раиснинг жонкуярлиги, савоб ишга бел боғлаганлиги маҳалладошлари қалбида ўчмас из қолдирди.

Отахон ҳеч тиниб-тинчимайди. Маҳалла аҳли болалар боғчасига, поликлиникага бориш учун автобус кутиб 5—10 чақирим масофага қатнар эди. Ушбу муаммони раис ижобий ҳал қилди. 1988 йили у маҳалладаги эски ҳашар йўли билан қурилган мактабни қайта таъмирлатиб, уни болалар боғчасига айлантирди.

Яна хайрли ишлардан бири илмий-текшириш институти идораси қайта таъмирланиши ва уни маҳалла аҳлига поликлиника тарзида армуғон қилиниши бўлди.

Бу ишлар маҳалла қўмитаси раисининг саъй ҳаракатлари туфайли рўёбга чиқди.

Ҳабибулла ота Аҳмедов Сирғали туман партия Кенгаши ижроия бюроси аъзоси. 1993 йил сентябрь ойидан бошлаб маҳалла фахрийлар кенгашининг раиси бўлиб ишламоқда.

Камтар инсон Ҳабибулла ота Аҳмедов Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди. Бу мукофот уни янада руҳлантириб юборди.

Ҳозирда қарилик гаштини сураётган маҳалла оқсоқоли тўй ва маъракаларда энг яхши маслаҳат-ўгитларини беради. Миллий қадриятларимизни кенг тарғиб қилмоқда.

Отахоннинг 2 нафар ўғли ва 5 нафар қизлари, 22 нафар невара-чеваралари бор. Бу оила мустақил Ўзбекистоннинг бахтли оилаларидан бири, дейиш жоиздир.

Мирбахтиёр МИРФАЙЗИЕВ,

• *Дил изҳори*

КЕЛАСИЗМИ?

Ҳажрингизда мен осмон қиз,
эгилсам гар,
Соғинчлардан гул баргидек
тўкилсам гар,
Узоқ ҳижрон азобида ўкинсам гар,
Шоҳсуворим, мени излаб келасизми?

Сабрлардан тожни кийсам бошгинамга,
Сизни кутиб ўсма қўйсам қошгинамга
Раҳм қилиб кўздан оққан ёшгинамга,
Шаҳриёрим, мени эслаб келасизми?

Муҳаббатнинг нурларидан ўраб-ўраб,
Вафо ҳамда садоқатни дилга қалаб,
Чин ошиқлик меҳрингизни менга
тилаб,
Азиз ёрим, мени йўқлаб келасизми?

Қалб илҳомим қирғоғидан тошганида,
Ёр келар деб йўлингизга шошганимда,
Минг энтикиб, кулиб эшик очганимда,
Бахтлар мени қучганини биласизми?

Гулчеҳра ШАҲОБИДДИН қизи,
Жиззах вилояти.

ЎКСИМА ОЗОДА, ЁЛҒИЗ ЭМАССАН

Ассалому алайкум ҳурматли «Ўзбекистон овози» газетаси редакцияси ходимлари! Сизларга бир илтимосим бор. Менинг чап оёғим икки яшарлигимдан бери ишламайди, хассада юраман, ҳозир 16 ёшдаман. Мактабда ўқийман. Сизлардан илтимосим шуки, бирорта зўр врач ёки табибнинг адресини менга ёзиб юборсангизлар. Кўп редакцияларга хат ёзганман, ҳеч биридан жавоб олмаганман... Мактабни битиргач, ўқишга бормоқчиман, уйдагилар «Юрсанг, юборамиз» дейишяпти. Шу боисдан тезроқ юришни орзу қиламан. Ёш бўлсам ҳам сочимга оқ тушди. Охирги умидим сизлардан.

1992 йилгача қаерда табиб бўлса ҳаммасига бориб кўрдик. Лекин ҳеч қайсисидан фойда чиқмади. Илтимос, менга ёрдам беринглар, деб

Озода МАТЧОНОВА,
Хоразм вилояти Шовот туманидаги Абу Райҳон Беруний номли жамоа хўжалиги, 9-бригада, 14-уй.

Биз Озоданинг нажот излаб йўллаган мактубини Хоразм вилояти соғлиқни сақлаш бўлимига юборгандик. У ердан вилоят соғлиқни сақлаш бўлимининг биринчи муовини Э. ХЎЖАЕВ имзоси билан қуйидаги жавоб олинди:

«Хоразм вилояти Шовот туманидаги Беруний номли жамоа хўжалиги 9-бригадасида яшовчи Матчонова Озода билан учрашиб, қуйидагилар аниқланди. Матчонова Озода ёшлигидан полиомиелит касаллигига чалинган. Ҳозиргача махсус протез ёрдамида юрган. Аммо эндиликда протез кичик бўлиб қолганлиги сабабли янги протез тузатиш зарурати туғилган. Озоданинг уйига врач-хирург, невропатолог, ортопед бориб консультация ўтказишди ва унга Урганч шаҳрида жойлашган «Протезист» корхонасига мурожаат қилишни тавсия этдилар.

Агарда вилоят шароитида ушбу протезни тузатиш иложи бўлмаса, корхона мутахассислари Озодани Тошкентга юборишади ва марказий протез заводида шу муаммони ечишга ёрдам берадилар. Ижтимоий таъминот бошқармаси билан шу масала бўйича келишилган».

• *Китоб жавонингизга*

Тарих — танаси иккига б... линган вужуд. Умрнинг шу... ринг шовуллаб, бирда фузу... бирда маҳзун ўтган кечаги к... ни. Инсон қайси миллат бўл... шидан қатъи назар, ана ш... кечаги кун —тарих билан яша... ди. Она ер—Ватан деб аталг... тушунча ҳам ана шу «кеча... кун» бешигида улғаяди.

Яқинда таниқли шарқш... нос олим, араб халқлар... нинг ўрта асрлар ҳаёти, м... данияти тадқиқотчиси Не... матулло Иброҳимовни... «Ибн Баттута ва унинг Ўр... Осиёга саёҳати» номли кит... би босмадан чиқди. Мазку... китобда XIV асрнинг ўртал... рида яшаб, умрини саёҳатли... да кечирган араб геогра... тадқиқотчиси Ибн Батту... ва унинг Ўрта Осиё мамл... катларига бўлган саёҳа... ҳақида сўз боради. Ўр... Осиё маданияти ва санъат... географик тарихини ўз ичи... олган «Саёҳатнома» асар... дан қизиқарли ва муҳим н... муналар таржима қилин... илова тарзида берилган. К... тобнинг яна муҳим жиҳатл... ридан бири шуки, ўша дав... Ўрта Осиё хон саройлари... содир бўлган гуноҳ ишла... қонли воқеалар очиқ ва о... дин ҳикоя қилинган.

БАТТУТАНИНГ ЭҲТИРОМИ

Ибн Баттута ўзининг «Са... ҳатнома»сида майда-чуйд... воқеалар замиридан йири... хулосалар чиқаради ва акс... рият пайтларда у ҳақ бўли... чиқади.

И. Ю. Крачковский Иб... Баттутани «Энг охирги» уни... версал амалиётчи — гео... граф... ғоят кўп мамлака... ларни шахсан кезиб чиққа... саёҳ — деб атаган эд... Мазкур китобда юқоридаг... фикрга жавобан Яқин Шар... Шимолий ва Шарқий Афр... ка сафарлари, Кичик Оси... (Алия, Антал, Бурдур, Са... барт, Арзурум)... сафарлар... хусусидаги қайдлар қизиқа... ли баён этилган.

Ибн Баттута Ислом дини... нинг ҳам йирик намоянда... ларидан бири бўлганлиги в... Маккага бориб Ҳожи бўли... қайтиши китобда ёрқин ифо... да қилинган. «Саёҳатнома... асарининг энг қимматли то... мони шундаки, Фақиҳ (Ис... лом қонуншунослиги) илми... нинг бир қанча нақиблари... номлари келтирилган, улар... нинг ҳаёт тарзи, фожиал... ўлими акс эттирилган.

Ибн Баттута нанинки Ўрт... Осиё халқларининг тарихий... маданий обидалари, расм... русумлари, балки жой ном... ларининг этимологияси би... лан ҳам қизиқиб, турли ри... воят ва ҳикоятлар келтира... ди. Қисқаси, «Саёҳатнома... асари юқоридаги илмий жи... ҳатлари, шароитни ҳаққо... ний тарзда тасвирлаб бери... ши билан ҳам аҳамиятли... дир.

Бу китоб кенг жамоатчи... ликда катта қизиқиш уйғоти... ши ва ўз тарихини, мада... ниятини ўрганиш истагида... бўлган ҳар бир зиёлига ёр... дам беришига ишончимиз ко... мил.

Толиб ТЎРАҚУЛ.

ҚАМАШИГА ГАЗ КЕЛДИ

Ўзбекистон Президентининг қишлоқ аҳолисини табиий газ билан таъминлаш ҳақидаги фармони Х. Хўжақулов номли жамоа ширкат хўжалигида изчиллик билан амалга оширилмоқда. Яқинда Касби туманидаги ана шу хўжалик маркази — Қамаши қишлоғи табиий газ билан таъминланди.

Қисқа вақт ичида 32 километр масофага ўтказилган газ қувурлари сифатли монтаж қилинди. Ҳозир 600 хонадон «зангори олов»дан фойдалана бошлади. Қишлоқни тўла газлаштириш ишлари жадал олиб борилмоқда.

Денов ва Оқтепа қишлоқларини газлаштириш ҳам бошлаб юборилди. Бу иш «Қашқадарё» жамоа ширкат хўжалиги томонидан амалга оширилаяпти. Ҳозир 12,6 километр масофага газ қувурлари ётқизилиб бўлди.

Жўра ЮСУПОВ,
Қашқадарё вилояти.

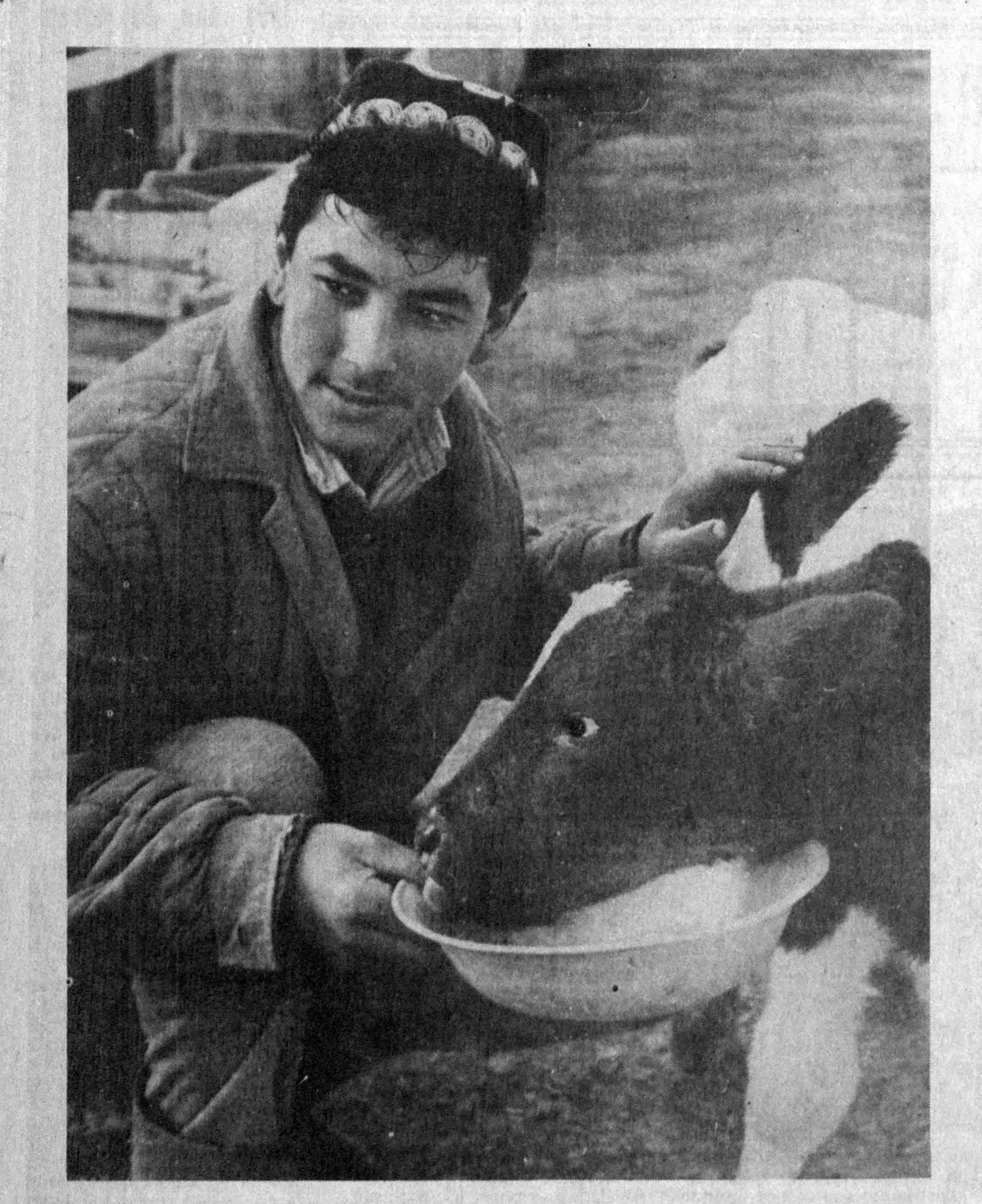

Баҳромжоннинг асл орзуси ўқитувчи бўлиш эди. Институтга киришда омади кулмади. Шундан сўнг Тўрақўрғон туманидаги «Шарқ юлдузи» жамоа хўжалиги сут-товар фермасига бузоқбоқар бўлиб ишга келди. Ўнинчи синфни битириб, орзулар қанотида юрган Баҳромжон бошда янги ишга кўника олмай, бироз қийналди. Аммо қишлоқ боласи эмасми, тезда бу ишнинг ҳам ҳадисини олди. Ҳозирги кунда у 60 бош бузоқни парваришлаб, уларни кунига 350-400 граммдан семиртиришга эришмоқда.

— Орзулар нима бўлди? — сўрадик ундан.

— Орзулар — ўша-ўша. Фақат бироз ўзгарган—дейди у кулиб.

Энди Баҳромжоннинг нияти — келгусида чорва мутахассиси бўлиш.

СУРАТДА: ёш бузоқбоқар Баҳромжон РАСУЛОВ.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

• *Таҳлил ва сабоқ*

РЕЖАЛАР НЕГА ЯРИМ-ЁРТИ?

ЁКИ ОЛТИАРИҚ ЧОРВАСИГА БИР НАЗАР

Партия қуруқ сиёсат билан шуғулланса обрўйини бой беради. Сиёсат амалий ишлар негизида юритилиши керак. Шу боис ҳам Халқ демократик партияси туман кенгаши муҳим тармоқ — чорвачиликни оталиққа олган. Туман ҳокимияти раҳбарлигидаги бу оталиқ ўз самарасини кўрсатмоқда.

Аввало, хўжаликлар раисларининг чорвачилик бўйича муовинлари партия ташкилоти котиби вазифасини ҳам зиммасига олишди. Яъни куч битта қўлга бирлаштирилди. Тармоқдаги мутахассис кадрлар ҳам жой-жойига қўйилди. Фермаларда аҳволни ўрганувчи доимий гуруҳ тузилди. Текширишлар ўз вақтида муҳокама қилиниб, тегишли чора-тадбирлар кўрилди.

Тўғри, ўз ишини яхши уддалай олмаётган, интизомсиз котиблар ҳам бор. Уларнинг фаолиятига одил баҳо берилмоқда. Жумладан, яқинда Навоий номли хўжалик партия ташкилоти котиби А. Содиқовнинг ишдаги интизомсизлиги муҳокама қилиниб, ўз вазифасидан озод этилди. Хўжалик бошқаруви бу ишни маъқуллади.

Мазкур хўжалик чорвачилиги бир неча йиллардирки, қолоқликдан қутулмаяпти. Мутахассислар етарли, лекин жонкуярлик етишмайди. Бош зоотехник З. Икромов ўзига, бошқаларга ҳам талабчан эмас. Натижада иш тобора орқага кетмоқда. Фермага муносиб мудир топилмаяпти. Асосий камчилик шундаки, қорамолларга қаров яхши эмас. Ўзларида наслли бузоқ олиб, подани кўпайтириш ўрнига четдан катта маблағ эвазига қорамол сотиб олишни афзал кўрадилар.

Қорамолларни озиқлантиришда тартиб, ҳисоб-китоб йўқ. Текшириш куни қорамолларга фақат ғўзапўчоқ солинганлиги кузатилди. Бўғоз ғунажинларга кундузги ўн икки яримгача ҳам озуқа берилмаган. Ишлатилган озуқа ҳисоб-китоби юритиладиган дафтарни топиб бера олишмади. Меҳнат интизомининг шундай ҳолга келиши боис давлат режалари ҳам барбод этилмоқда.

«Янгиобод», Охунбобоев номли, «Қизилтепа» хўжаликлари чорвадорлари ҳам ўтган йили режаларни бажаролмади. Кўплаб хўжаликларда қорамоллар бош сони режадагидан кам. Жумладан, Б. Отақулов номли, Т. Исоқов номли, «Жўрак», «Янгиобод» хўжаликлари фермаларидаги қорамоллар бош сони режаси 80—90 фоизни ташкил этади, холос. Қорамолларни ноиложликдан сўйиш сабабли уларнинг бош сони камайиб кетмоқда. «Иттифоқ» жамоа хўжалигининг ўзидагина 1993 йилда 53 бош қорамол мажбуран сўйилган, 12 боши нобуд бўлган. Ачинарлиси шундаки, ноиложликдан сўйилган, нобуд бўлган қорамоллардан кўрилган зарар айбдорлардан тўла ундириб олинмаяпти. Туман бўйича 1993 йилнинг 11 ойида 204 бош қорамол ўлими қайд этилган бўлса, бор-йўғи 43 бошнинг зарари ундириб олинган, холос. Қўйчиликдаги аҳвол бундан ҳам баттар.

Чорва қишлови осонликча ўтмайди. Маҳсулдорликни пасайтирмаслик учун озуқаларнинг тўйимлилик даражасини ошириш, бинолар ичини иссиқ сақлаш керак. Бугунги кунда бир қатор хўжаликларда чорва қишловига пухта тайёргарлик кўрилмаганлиги, қишки озиқлантириш тартиби бузилаётганлиги маълум бўлиб қолди.

Қатор хўжаликларда қорамолларни суғориш мосламаларининг 30—40 фоизи ишламайди. Кўплаб озуқа цехлари ҳам шу аҳволда. Натижада бир қатор хўжаликларда, жумладан «Янгиобод» хўжалиги фермасида қорамолларга хашак майдаланмай солинмоқда. Шунинг учун моллар маҳсулдорлиги паст.

Фермалардаги тунги навбатчилик расмиятчилик учун эмас, озиқлантиришни қатъий назорат қилиш учун ташкил этилиши лозим. Афсуски, баъзи хўжаликлар фермаларида тунги навбатчилик номигагина ташкил этилмоқда.

Тўғри, муваффақиятлар ҳам бор. Бир қатор хўжаликлар чорвадорлари гўшт, жун, тухум сотиш 1993 йил режаларини бажаришди. Жумладан. Б. Отақулов номли, «Оқбўйра», «Нуробод», «Жўрак» хўжаликлари чорвадорлари гўшт, Қ. Каримов номли, «Пахтаобод» хўжаликлари сут, Т. Қўзибоев, Т. Исоқов номли, «Нуробод» хўжаликлари жун, Т. Қўзибоев, Қ. Кенжабоев номли хўжаликлар тухум сотиш режаларини бажардилар. Лекин бу билан қаноатланиб бўлмайди.

Бозор шароитида қолоқлик билан узоққа бориб бўлмайди. Демак, Олтиариқ туман чорвачилигини оёққа турғазиш керак. Бунинг учун етарлича имконият, тажриба бор.

Т. РАҲИМОВ,
Ўзбекистон ХДП Олтиариқ туман кенгашининг биринчи котиби.
М. ЖЎРАБОЕВ,
туман «Давр овози» газетаси ходими.

• *Таҳририятга мактуб*

ДЕҲҚОН БОЙ БЎЛМАСА, ДАВЛАТ БОЙ БЎЛМАЙДИ

Газетага хат ёзиш бизнинг касбимиз эмас. Лекин нима қиларимизни билмай ёздик. Зора нафи тегса, деб ўйладик.

Вақтингизни олмай гапни қисқа қиламиз. Ижарачилик асосида деҳқончилик қилишда кўп тўсиқларга дуч келаяпмиз. 1989 йил барпо этилган 1,70 гектар боғни биз, кўп болали оила ўз парваришимизга олдик. Оила аъзоларимиз билан уч йил давомида астойдил меҳнат қилдик. Бу йиллар ичида бизга ҳақ берилмади. Ниятимиз — боғдан ижара усулида узоқ муддат фойдаланиш, шафтоли ва олма етиштириб, фермер хўжалиги яратиш, чорва маҳсулоти ҳам етиштириш эди.

1991 йили жамоа хўжалиги бошқаруви **(раиси Т. Маматқулов)**га боғни ижарага беришни сўраб ариза бердик. Аммо ижобий жавоб ололмадик. Боғни эса ўтган йили олиб қўйишди. Ҳозирги вақтинчалик қийинчилик даврида тирикчилик қилиш осонмас. Ўз қўлимиз билан боғ яратиб, фарзандларимиз билан иссиқ демай, совуқ демай ҳосилга киритганимизда меҳнаткашни ноумид қилиш инсофданми?

Тўғри, бу ишга туман ва вилоят вакиллари аралашишди. Туман агросаноат бирлашмасидан келган ўртоқ раиснинг юзидан ўтолмади. Вилоят агросаноат бирлашмасидан ташриф буюрган Ш. Асановга қулоқ ҳам солишмади. Бу, ердан унумли фойдаланиш тўғрисидаги йўриқларни менсимаслик эмасми?

Биз, Ўзбекистон Президенти мулкчилик шакллари ҳақида одил Фармон ва қарорлар чиқараётганидан мамнунмиз. Ҳукуматимизнинг бу ғамхўрлигини биз, деҳқон-боғбонлар олқишлаб, уни деҳқон бой бўлмаса, давлат бой бўлмайди, деган маънода тушунаяпмиз. Бироқ, буни бизнинг Асака тумани раҳбарлари қандай тушунаётганларини билолмай қолдик.

Абдувоҳид ҲАКИМОВ,
жамоа аъзоси,
Саодатхон ҲАСАНОВА,
меҳнат фахрийси, кўп болали она.
Андижон вилоятининг Асака тумани, «Навбаҳор» жамоа хўжалиги, Тувадоқ қишлоғи.

• *Тадбиркорга омад ёр!*

ҲАМИЯТИНГ БОРМИ?

Яқинда Каттақўрғонга поездда бордим. Купеда тўрт киши чақчақлашиб кетдик. Қодир ака (шерикларимдан бири)нинг собиқ раис ҳақидаги ҳикояси менга ёқиб қолди. Рости, бундан ўн йилча бурун ўша раис билан учрашган эдим. Йўлдошимнинг хўжалик раҳбари ҳақидаги ҳикоясини жон қулоғим билан эшитдим.

Хуллас, Қодир аканинг ҳикоясини қисқача баён қилмоқчиман. Шояд, сизга ҳам наф келтирса...

ЕРГА МУНОСАБАТ

Раис одамларнинг томорқасига эътибор берадиган бўлиб қолди. Дарахтлар гуркираб, экинлари яшнаб турган ҳовли ёнида машинани тўхтатиб, уй эгаси номини айтиб чақиради. Кимдир чиқади. «Киринг-киринг», деб уйга таклиф қилади. Раис эргашиб ҳовлига киради. Томорқасига нималар экилганини, қандай ишлов берилганини кўради. Ҳосил мўллигидан шохлари эгилган дарахтлар танасини силаб: «Баракасини берсин», деб чиқиб кетади. Баъзан, «Бултур қанча майиз олдингиз? Ёнғоқ қандай ҳосил қилган эди? Бозордан картошка-пиёз сотиб олганмисиз?» деб сўрайди.

Унда-бунда маккажўхори, кунгабоқар қаққайиб турган, токлари таралмаган томорқаларга эса қиё боқмайди. Дакки ҳам бермайди. Ерга икки хил муносабатнинг сабабини излайди. Иккала оила бошлиғи ҳам жамоа хўжалигида ишлайди. Ер, сув, шароит бир. Вақт ҳам, имкон ҳам тенг. Лекин натижа икки хил.

Бири жамоа учун жон куйдиришни оила-рўзғор ишидан устун қўярмикин? Униси: «Ўзинг учун ўл, етим» деб томорқадан чиқмасмикин? Ундай эмас. Бири болаларини ишга ўргатади, ўзи ҳам бўш ўтирмайди. Иккинчиси, болаларига иш буюрмайди, ўзи ҳам жон койитмайди.

Раиснинг хатти-ҳаракати одамларда ҳар хил фикр уйғотади. Биров: «Боғимга яхши қарай олмадим», дея хижолат тортади. Бошқаси: «Раиснинг томорқам билан нима иши бор? Жамоа ишини қилиб юрибман-ку!» дея норози. Яна бири: «Нима, томорқани қайта ўлчармикан? Ёки солиқни кўпайтирармикан?» дейди.

Раиснинг эса ўз режаси бор. Кимнинг нимага қодирлигини аниқламоқчи.

Бир куни дала айланиб юрганда пиёз териб юрган болаларни кўриб қолди. Улар — жамоа хўжалигида ишлайдиган одамларнинг болалари. Улар орасида аёллар ҳам бор. Кечқурун ҳамма бригадирларни тўплаб мажлис ўтказди.

— Корейслар ҳосилини йиғиштириб олган далада пиёз териб юрган болаларни кўрдим. Ҳаммангизда томорқа бор. Нега пиёз, картошка, сабзи, шолғом экмайсиз. Деҳқон бўла туриб бозордан картошка, пиёз сотиб олгани уялмайсизми? Мустафо ака, Ҳайдар ака бозордан сабзавот сотиб олмас, лекин бошқалар-чи? Эшмат, сенинг қизинг; Зокир, сенинг ўғлинг; Тошмат, сенинг хотининг корейслардан қолган ҳазанчинак пиёзни териб юрибди. Ҳамиятинг борми? Томорқангга қарасанг, рўзғорингга керакли неъматлар ўстирсанг отдан тушиб қоласанми? Шу гапларни ҳаммага етказинглар. Ким томорқасига яхши қарамаса, ўзидан кўрсин!

Мажлисдан қайтаётганда ҳамманинг кўнглида айбдорлик туйғуси бор эди. Бунинг устига раис: «Томорқасига қарамаганлар ўзидан кўрсин» деди қовоқ уюб. Бу нима деган?

Кўп ўтмай раиснинг мақсади аён бўлди.

Томорқасига яхши қараб мўл ҳосил олган, жамоа хўжалиги ишида ҳам яхши ишлаган одамларни саркор (бригадир) қилиб тайинлади. Томорқасига мутлақо эътибор бермаган олий маълумотли ҳосилотни саркорликка тушириб, унинг ўрнига Мустафо акани қўйди.

ИЙМОНИ БУТУН ОДАМ

Қишлоқда ёши ўтиб, нафақада юрган бир одам бор эди. Томорқасини яшнатиб қўйган. Ширин-шакар узум, анжир, ўрик, шафтоли, хуллас, ҳамма мевадан бор. Помидор, пиёз, картошка, сабзи... Кийимдан бошқа ҳеч нарса сотиб олмасди. Иккита сигир, қўйлари бор. Сут, ёғ ҳам ўзларидан чиқади.

Раис шу кишининг уйига борди.

— Қодир ака, сиз қўли гул одамсиз. Ер ажратиб берсам, боғ қиласизми? Мева-чева кўпайса, тўкинчилик, арзончилик бўлади. Одамларнинг дуосини оласиз, — деди, раис.

— Майли. Лекин бир илтимосим бор. Ўғлим билан келиним мен билан бирга ишласа. Бир ўзим қийналиб қолсам керак.

— Истасангиз боғча ёрдамчи ҳам бераман. Дарахтлар орасига беда экиб, фермага хашак берасиз.

Йўл чеккасидаги тошлоқ ер ажратиб берилди.

Қодир ака беш таноб ерни тошлардан тозалаб, текислатиб мевали дарахтлар ўтқазди. Дарахтлар орасига беда, бир қисмига қовун-тарвуз экди.

Куз охирларида Қодир ака идорага, раис ҳузурига кириб келди. Раис билан гаплашиб бўлгач, қўйнидан бир даста пул чиқариб, стол устига қўйди: «Мана, бу сизнинг ҳақингиз». Раис ҳайрон бўлиб ўрнидан туриб кетди.

— Бу нима?

— Пул. Фермага режадан ошириб беда топширдим. Дарахтлар орасига экилган қовун-тарвузлар учун ҳисобчи айтган пулни кассага ўтказдим. Мана, қоғози. Ҳосил яхши бўлди. Қолган пулни ўзингизга олиб келдим.

Раис аввал жаҳли чиқиб, турли хаёлларга борганди. Инсофли, иймони бутун, покиза одам ҳеч қачон бировга ёмонликни раво кўрмаслигини ўйлаб ҳовридан тушди.

— Раҳмат, домла, — деди раис. — Сиз диёнатли, ҳалол одамсиз. Мен пулга муҳтож эмасман. Бу ерда қанча пул бор?

— Саккиз мингга яқин.

— Хўш... Битта сигир қанча туради?

— Бир ярим мингга яхши сигир олса бўлади.

— Ундоқ бўлса, эртага молбозорга чиқинг. Тўртта яхши сигир, қолган пулга қўй олиб фермага топширинг. Натижасини менга айтарсиз.

Бухорода таҳсил кўрган бир мулла бор эди. Ҳайдар Умаров деган. Раис қишнинг охирларида шу кишини идорага чақиртирди.

— Қабристон атрофини обод қилсак, нима дейсиз?

— Ўтганларнинг руҳи шод бўларди. Кўп савобга қоласиз.

Шу куни қабристонни тозалаш, атрофини девор билан ўраш, бир номозхона қуриш ҳақида фикрлашилди. Наврўз арафасида ишга киришилди. Эртага ҳашар бошланади, деган куни раис Қодир акани чақиртирди.

— Молларингиздан хабар олиб турибсизми? — деди.

— Ҳа. Тўртта сигиримиз ўнта бўлди. Иккитаси олганимизда боласи билан келган, қолганлари бўғоз эди. Яна кўпайишди. Қўйлар ҳам икки мартадан қўзилади.

— Нияти холис одамда барака бўлади. Энди бундай қиласиз. Буқалар бордир. Битта буқани сўйдиринг. Эртага ҳашарчиларга иссиқ овқат қилинади.

Қабристон тартибга келтирилиб, атрофи ўралди. Йўллар очиб, асфальт қилинди. Йўл чеккаларига мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилди. Қабристон атрофидан ер ажратиб, унга ҳам мевали дарахтлар билан бирга чинор, тол, тут, терак, қайрағоч каби маҳаллий дарахтлар экилди. Бир неча йил ўтиб мевали дарахтлар шиғил ҳосилга кирди.

Одамлар еганидан ташқари, тонна-тонна мева бозорга чиқариладиган, жамоа хўжалигига фойда келтирадиган бўлди. Тол ва тераклар вояга етиб, уй қурадиган камхарж одамларга ёғоч учун берилди. Ўрнига янгилари экилди. Қодир аканинг моллари байрам ва ҳашарларда сўйиб овқатга солинди, ногирон, бева-бечораларга гўшт сифатида тарқатилди. Шунга қарамай, сони ортиб борди. Жамоа хўжалиги фойдасига тонна-тонна сут ва гўшт берадиган бўлди.

КАЛАВАНИНГ УЧИ

«Фермадан учта зотдор мол йўқолибди. Ферма қоровулини қамаб қўйишибди!».

Раис Тошкентдан — қурултойдан қайтиб келиб шу нохуш хабарни эшитди. Ферма қоровулини, унинг ота-онасини ҳам билади. Мақтанчоқроқ. Ҳеч кимга гап бермайдиган маҳмадона йигит. Лекин ўғрилик қилиш хаёлига ҳам келмайди.

Туман милиция бўлимига борди. Катталар билан гаплашди. Қоровулни қамоқдан чиқартириб олди.

Қишлоқда гап тарқалди. Раис қоровулни бекорга қамоқдан чиқариб олмаган. Ўзи шерик бўлса керак. Бўлмаса, шунча мол қаёқларга кетди-ю, қоровулни жазолаш ўрнига қамоқдан чиқариб оладими? Жиноятчини қутқариб, жиноятни босди-бости қилди, деган гап оралади.

Бу гаплар раиснинг ҳам қулоғига етиб келди. Лекин у ўзини билмаганга олди. Ҳафталар, ойлар ўтди. Шов-шув гаплар ҳам босилди. Фермадан учта мол йўқолгани унутила бошлади. Ҳамманинг ўз ғам-ташвиши, тўй-маъракаси, тирикчилиги бор. Фақат ферма қоровули ҳамон гуноҳкор, тили қисқа эди. Мол дўхтури унинг кўзини очирмасди.

Раис эса ҳамманинг ғам-ташвишига, тўй-маъракасига шерик бўлар, бироқ йўқолган моллар тақдирини ўйлаб охирига етолмасди. Қўшни қишлоқларга одам юборди. Кушхоналарни суриштирди. Сўйилган моллар терисини ҳам кўришди. Ҳеч ерда йўқ эди. Хатирчи, Каттақўрғон, Иштихон, Митонга бозор кунлари одам юборди. Ниҳоят, Митондаги бозордан биттаси топилди. Эгаси сотишга олиб чиққан экан. Шу одам калаванинг учини топиб берди. Раис қурултойга кетган, қоровул ўша куни тўйга бориб, маст бўлиб келган-у қаттиқ ухлаб қолган. Мол дўхтури молларни машинага ортиб берган экан. Фермада мол дўхтурнинг хотини, қизи, жияни ҳам ишларди. Шу воқеадан кейин ҳаммаси ишдан бўшатилди. Қоровул шубҳадан қутулди.

Бу воқеалар турғунлик деб аталган йилларда бўлиб ўтган.

Катта—кичик раҳбарлар тўғрисида одамлар орасида турли гаплар юради. Кўп оғиздан кўп гап чиқади. Бировга раҳбарнинг сўзими, ишими, бирон яхшилигими ёқади. Бировга барибир, бировга эса умуман ёқмайди. Тўғри, ҳаммага ёқиш қийин. Лекин ҳаммага ёқиш шарт ҳам эмас. Кимгадир ишинг манзур бўлибдими, демак кўпчилик хурсанд.

Шу хаёллар билан Каттақўрғон туман ҳокимлигига бордим. Ўзим шунчаки, дўстларим билан дийдор кўришиш ниятида. Шу ерда Қодир ака ҳикоя қилган собиқ раис билан яна учрашдим. Бу киши ҳозир туман ҳокимининг биринчи ўринбосари бўлиб ишлаётган Маматқул Муродқосимов бўлади.

Маъруф ЖАЛИЛ.

• *ХАБАРИНГИЗ БОРМИ?*

«ҚАРОҚОТА»ДА КОМБИНАТ ҚУРИЛАЯПТИ

Асрий Қизилқум сарҳадларини, унинг яйлов ва чўлларини келажаги буюк давлат — Ўзбекистоннинг хазинаси, дейиш мумкин. Чунки поёнсиз Қизилқумнинг олтин, кумуш, мис, темир, мармар, уран сингари ноёб ер ости ва усти бойликлари борки, бу бойликлар мустақил республикамизнинг иқтисодий қудратини юксалтириб, уни жаҳонга танитаяпти.

Зарафшонда «Агама», «Зариспарк» қўшма корхоналари очилди. Учқудуқдаги олтин. мармар конларини, мазкур туман ҳудудидаги «Мингбулоқ» давлат хўжалиги яйловларидан топилган темир рудаси кони заҳираларини айтмайсиз. Қизилқум сарҳадларидан яқинда фосфор ишлаб чиқариш учун ишлатиладиган тайёр хом ашё конлари ҳам топилди. Бу конлар асосан Конимех туманидаги «Қароқота» давлат хўжалиги ҳудудида бўлиб, катта заҳирага эга. Худди шу фосфорбоп хом ашёни бу ерда очиқ усулда қазиб олиш имконияти бўлганлиги учун ҳам республикамиз олимлари, геофизик ва геологлари, кимё фани мутахассислари «Қароқота»да фосфорид комбинати қуриш кераклигини маслаҳат беришди. Республика Вазирлар Маҳкамаси эса бу фикрни маъқуллаб, махсус қарор қабул қилди. Шу-шу янги фосфорид комбинатининг лойиҳа ҳамда смета ҳужжатлари тайёрланди ва унинг илк пойдеворига ўтган йилнинг ўрталарида асос солинди.

Хўш, комбинатда ишлар қалай, у қачон ишга тушади? Мазкур комбинатнинг республикамизда тутган ўрни ва ишлаб чиқарадиган маҳсулотининг бугунги кунда ўта зарурлигидан келиб чиқадиган бўлсак, у кўпи билан икки йилда ишга тушиши керак. Бироқ қурилиш материалларининг етишмаслиги, бетон плиталар ва темир арматураларнинг топилмаслиги ишни пайсалга соладиган кўринади. Аммо нима бўлганда ҳам комбинатнинг биринчи босқичи 1994 йилнинг охирги чорагида фойдаланишга топширилиши лозим.

Қурилиш материаллари кам бўлса-да ҳозирдаёқ катта ҳажмдаги бунёдкорлик ишлари бажарилди. Дастлабки пойдеворлар эса аллақачон ётқизилди. Қурувчилар учун ётоқхона, ошхона, техника ва машина-механизмлар учун эса устахона ҳамда автобаза қурилди. Энг муҳими, ушбу комбинатдан Тошкент — Учқудуқ темир йўли ҳамда фосфор ишлаб чиқариш учун ишлатиладиган хом ашё конларига қараб янги темир йўл изи тортилаётганидир. Чўл қўйнида, қум кўчкилар шароитида қурилаётган бу янги темир йўл қурилишида нафақат навоийлик ёки бухоролик темир йўл қурувчилари, балки Қорақалпоғистон республикаси, Жиззах, Тошкент темирйўлсозлари ҳам фаол иштирок этишаяпти. Республика «Автойўл» давлат концерни ва унинг «Навоийавтойўл» бўлими «Қароқота»да қарийб 30 чақирим масофада янги асфальт йўли солди. Энди бўлса, комбинат ички ва ташқи йўлларини тайёрлаш ишлари олиб борилаяпти.

— Комбинат ишга тушгач, унда камида 7 минг киши ишлаши кераклигини ҳисобга оладиган бўлсак, биз «Қароқота»да камида 14 минг фуқаро яшайдиган шаҳарча қурмоғимиз шарт, — дейди Навоий қурилиш бошқармаси бошлиғи Б. Саватюгин. — Дастлабки турар жой ва болалар боғчалари қурилишини бошлаб юбордик. Шунингдек, тиббиёт муассасалари, савдо дўконлари қурилишини ҳам қизғин олиб бораяпмиз. Бир сўз билан айтганда, ўтган ярим йилнинг ўзида бу ерда 250 миллион сўмликдан зиёд қурилиш ва монтаж ишлари бажарилди. Қурилишда биргина бизнинг бошқармамиз қурувчилари эмас, Бухоро ва Самарқанд вилоятлари қурилиш бошқармалари, шунингдек, қорақалпоғистонлик, тошкентлик пайвандловчилар, дурадгорлар, монтажчилар, ғишт терувчилар ҳам жонбозлик кўрсатишаяпти.

Ҳа, чиндан ҳам янги фосфорид комбинати қурилишини мамлакат миқёсидаги энг йирик зарбдор қурилишлардан бири, дейиш мумкин. Қурувчиларга зарур шарт-шароит яратиб бериш, асосан Навоий вилояти ҳокимлиги зиммасида. Шунинг учун ҳокимлик тизимида мазкур қурилишни назорат қилиш ва мавжуд муаммоларни ўрганиш ҳамда ҳал этиш учун махсус комиссия тузилган. Шу боис ҳам қурилишда суръат ва сафарбарлик таъминланаяпти. Хуллас, Навоийда, кимёвий корхоналар, машинасозлик ва цемент заводлари каби фосфорид комбинати ҳам қад ростлаяпти.

М. ШАРОПОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Сўх туманидаги пойабзал фабрикаси вилоятдаги ўзига тўқ корхоналардан. Айни кунларда фабрика кунига 3600 жуфт оёқ кийими ишлаб чиқармоқда. Маҳсулот тури эса 64 хилга етди. Бу рақамлардан ҳам кўриниб турибдики, ишчилар астойдил ишлашмоқда. Демакки, уларнинг кўнгли тўқ. Фабрика маъмурияти ишлаб топилган маблағдан ишчилар учун бир неча уй, фарзандлари учун мактаб ва болалар боғчаси қурди. Уйи тинчнинг ишида ҳам унум бўлади, деб бежиз айтишмайди.

СУРАТДА: ишчи Иноят ЖУМАЕВА.

Т. МАҲКАМОВ олган сурат. (ЎзА).

• *Луқма*

ЗАНГЛАГАН ИДИШДАГИ ТОМАТ

Ҳозир озиқ-овқат дўконларига кирсангиз, пештахталарга турли консервалар териб қўйилганини кўрасиз.

Андижон консерва заводи жамоаси ҳам бозор иқтисодиёти қийинчиликларини енгиб, зарбдорчасига меҳнат қилмоқда. Жамоа ўтган йили 9 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Завод фақат мева ва сабзавот, полиз экинларидангина эмас, гўшт маҳсулотларидан ҳам консервалар тайёрлашни йўлга қўйди.

Аммо корхонада муаммолар ҳам йўқ эмас. Салкам 6 миллиард сўмлик маҳсулот сотилмай завод омборларида, сиғмаганлари эса очиқ жойларда қор-ёмғирнинг тагида ётибди. Томат солинган тунука идишлар занглаб кетган. Ёрилганлари ҳам бор. Нега шунча маҳсулот сотилмай ётибди, деган саволимизга корхона мутахассислари жумҳуриятдан тушган буюртмаларни бажардик, бошқа республикаларга чиқариш учун эса лицензия ололмаяпмиз, деб жавоб беришди.

Охир оқибат нима бўлди? Корхонанинг 1,5 минг кишилик жамоаси уч сменада кечани-кеча, кундузни-кундуз демай меҳнат қилишмоқда-ю, тайёрланган маҳсулотлар тўпланиб, сотилмай туриб қолаяпти. Шу сабабли ишчилар ойлиги камаймоқда. Ҳали ҳам бу нуқсоннинг олдини олиш имкони бор. Бунинг учун келаётган мавсумга пухта тайёрланиш, ишончли шериклар билан шартнома тузиш лозим.

Ҳозирги аҳвол талабга жавоб бермайди. 1994 йил мавсумида томат қуйиш учун 1 миллион 200 мингта 10 килограммли тунука банкалар тайёрланиши керак. Хом ашё йўқлигидан шу кунгача атиги 20 минг дона идиш ҳозирланди, холос. 5-6 ой ҳа-ҳу дегунча ўтиб кетади. Янги мавсум бошланганда завод раҳбарлари консерва банкаларини қаердан топишади? Ваҳолонки, ўтган йил бу пайтда банка идишлар томат қуйишга тахт эди. Мутасадди ўртоқлар «Ёз ғамини қишда е!» деган нақлни эшитишмаган чоғи.

Ш. МУСАЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

АДҲАМ ДЎХТИР

ЁХУД «ОДДИЙ МАРИЯ» ТЕЛЕФИЛЬМИ ҚАРИЯЛАР ТАҚДИРИДА

Инсон умрини йилнинг тўрт фаслига қиёслайдилар. Шу боис «Тўрт кунлик умрни яхшиликка сарф эт» дейди донишмандлар. Яқинда баҳор фасли эди. Ҳамма ёқ гуллаб-яшнаб ётарди. Беғубор болалик билдирмай, югуриб ўтиб кетди. Кеча қуёш атрофга олов пуркарди. Бугун қиш. Умр шундай ўтиб бораверади.

Бу сўзлар Адҳам акага тегишли. Адҳам ака билан Тошкентдаги 17-шифохонада танишдик. Ҳаётининг қирқ икки йилини эл сиҳат-саломатлигига бағишлаган олий врач, жарроҳ Адҳам Мирназаров 1989 йили меҳнат нафақасига чиққан бўлишига қарамай ҳамон ёшлар билан елкама-елка ишлаб келаётган экан. У меҳнат фахрийси бўлгани учуними, жарроҳлик бўлимидаги «Фахрийлар палатаси»га кишига биркитилган. Палатада уч кишимиз: ёшлари саксонни қоралаб қолган Шоислом ота, Убайдулла ота ва мен. Ёнимиздаги бир ўринли палатада шўро ҳокимиятига кўп хизмати сингган, Меҳнат Қаҳрамони тўқсон яшар Ориф ота Афзалов ётади. Тўртовимизнинг дардимиз тўрт хилу, дастурхонимиз, гурунгимиз бир. Палатамизда гурунгга мавзу топиб берадиган мўъжазгина телевизор ҳам бор. Қиладиган эрмагимиз бўлмаганидан, кеча-кундуз шунга термулиб ўтирамиз. Бизлар учун энг қизиқарлиси «Оддий Мария» телефильми. Унинг ҳар бир сериясини у ҳафтадан бу ҳафтагача муштоқ бўлиб кутамиз. Қўли бўш бўлса дўхтиримиз Адҳам ака ҳам, ҳамширалар ҳам биз билан «Мария»ни кўришади.

— Хайрият, Мария билан Виктурнинг тўйи беғалва ўтди,— дейди Шоислом ота.

— Қийналиб кетди, бечоралар. Бахтли бўлишсин, ўғил-қизи кўп бўлсин, — дейди қўлини фотиҳага очиб Убайдулла ака.

Шундай қилиб, Мария билан Виктурнинг тўйини эсон-омон ўтказиб олдик. Тўйнинг тинч ўтганига бирам суюндикки, худди энг яқинимизнинг тўйи бўлгандек...

Мария билан Виктурнинг тўйи бўлаяпти-ю, ҳаммамизнинг юрагимиз тап-тап уради, кўнгил хавотирга тўла. Зеро, воқеалар тўй бузилишидан дарак беради. Ахир, Виктур билан Габраэланинг тўйи бир нохуш хабардан бузилиб кетди-ку? Лорена Далвирярнинг руҳий шифохонадан қочиб, Пилар номи билан ўқитувчи қиёфасида Дон-Федариконинг уйига ўрнашиб олиши, ҳар дақиқа митти Маритта ҳаётига таҳдид солиб тургани, бунинг устига уй эгаларини Мариянинг тўйига кетгани бир хавотирга ўн хавотир қўшарди. Лорена бир балони бошламасайди, деб ўтирдик. Тўй яхши ўтди. Аммо митти Мариттага таҳдид кучайди.

Қабрда ётган Лаурани кўнгилдан ҳеч унутолмаётган Хосе Игнасиё охирги марта қабр бошига борганида Лаура шундай нидо қилади! «Маритта сенинг қизинг, унга меҳр кўргаз!» Ана шу даъват туфайли Хосе Игнасиё қизини олиб кетгани келса Мариттанинг беланчаги тепасида уни ўлдирмоқчи бўлиб Лорена турибди. Шу тариқа Хосе Игнасиё митти Мариттани ўлимдан асраб қолади. Лоренага ўқ узиб, қизини ажал чангалидан қутқаради...

Бу лавҳаларни томоша қилиб ўтириб, дўхтиримиз Адҳам ака жуда таъсирланиб кетди.

— Ҳамма балонинг бошида мана шу ифлос Лорена турибди. Қилиқлари илонга ўхшайди. Энди ўйласам, менинг биринчи қайнонам ҳам шу Лоренага ўхшар экан.

— Нега ундай деяпсиз. Адҳам ака, — дедим мен қизиқсиниб.

— Сиз сўраманг, мен айтмай. Кинодаги мана шу воқеаларни анча йиллар олдин мен ҳам бошимдан ўтказганман, — деб қолди у.

БИРИНЧИ ҲИКОЯ

Адҳам ака бир хўрсиниб бундан чамаси қирқ йиллар олдин ўтган воқеаларни ҳикоя қила бошлади.— Ўша пайтларда мен Хосе Игнасиё аҳволига тушган эдим. Хотиним бевақт ўлган. Икки бола етим қолган. Бошим гаранг.

Мени бу аҳволга қайнанам солувди...

1952 йил ТошМИнинг педиатрия факультетини битирдим. Қорақалпоғистонга йўлланма беришди, Нукусдаги республика шифохонасида жарроҳлик бўлимида оддий врач бўлиб иш бошладим. У пайтлари медицинанинг аҳволини ҳозирги аҳвол билан мутлақо таққослаб бўлмайди. Хусусан, Қорақалпоғистонда тиббий хизматнинг аҳволи оғир эди. Дори-дармонлар ҳам, тиббий жиҳозлар ҳам, ходимлар ҳам етишмасди. ТошМИда ўқиб юрганимда жарроҳлик тўгаракларида қатнашиб гувоҳнома олган эдим. Шу боис жарроҳлик бўлимида ишлаб, кўп ўтмай бўлимни бошқара бошладим. Шифохонада қон қуйиш хизматини ташкил этдим. Шу зайлда Нукусда беш йил ишладим. Дўхтирлик хизматимдан одамлар ниҳоятда рози эди. Ҳамма «тошкентлик табиб» «Адҳам дўхтир» деб ҳурмат қилишарди. Лекин менинг Нукусда ишлаб юрганимдан, қолаверса яна бир қилиғимдан ота-онам норози эди. Нукусда бир ножўя қадам босиб қўйгандим. Ота-онамнинг бор умиди мендан эди. Биласизми, мен Тошкент яқинидаги Оқтепа қишлоғида туғилиб ўсганман. Болалигим далада меҳнат қучоғида кечган. Акаларим фронтдан ярадор бўлиб келган, ота-онамга ҳам, акаларимга ҳам мен ҳам моддий, ҳам маънавий қувват бўлишим керак эди. Мен бўлсам, беш йил Қорақалпоғистонда комсомол бўлиб халққа, партияга хизмат қиламан, деб кетдим. Бунинг устига уларнинг розилигисиз бир ўрис қизга уйланиб олдим...

1953 йилнинг баҳорида Нукусда Римма билан танишиб қолдик. Хосе Игнасиё Лаурани қандай яхши кўрса, мен Риммани ундан ўн чандон ортиқ севиб қолган эдим. Ҳаммангиз йигит бўлгансиз. Болалик аралаш йигитлик севгиси жуда ёмон бўлади. Ошиқу беқарорлигим шу даражага бордики, бир ой ичида тўй қилиб юбордик. Ота-онамга хабар бермадим. Римманинг уйига ичкуёв бўлиб бордим. Ўша кунлари биздан бахтли одам йўқ эди дунёда. Бирин-кетин қиз ва ўғил кўрдик. Қизимнинг отини Мария, ўғлимнинг отини Валерий—Мирвали қўйдик.

1956 йил охирида Тошкентга ишга ўтишим муносабати билан Римма ва болаларимни кўчириб олиб кетай десам, қайнанам қаршилик қилиб туриб олса бўладими! Римма онасининг измидан чиқолмади. Мен Тошкентга келиб ишлай бошладим. Аввалига билинмади. Сўнг ўйланиб қолдим. Кўздан уйқу қочди. Риммани, болаларни соғиндим. Риммага «Тезроқ етиб келгин» деб хатлар ёза бошладим. Биласизми, йигирма тўрт кунда йигирмата хат ёзибман. Уч ой ўтдики, улардан дарак йўқ. Ўзим йўлга тушдим. Қайнанамга роса ялиндим. У мени қувиб солди. Римма бўлса миқ этмайди. Юр кетамиз, десам ҳўнграб йиғлайди, гапирмайди. Тошкентга сўққабош бўлиб қайтдим. Йигитлик ҳамиятим тутди. Хотин кишига шунча ялинсам, ёлворсам, ялиниш кирмаса. Нима қилиш керак? Эр керак бўлса келарсан, дедимда, индамай юбордим... Кўп ўтмай Нукусдан нохуш хабар келди: хотиним Римма тўсатдан вафот этибди. Қизим Марияни холаси, ўғлим Валерийни бувиси тарбиясига олибди. Худди Лауранинг митти Мариттасини холаси Аня тарбиясига олгандек...

Қизимга дунё тор кўриниб кетди. Севги, аёл, оила, фарзанд деган нарсалар кўнглимга ботмай қолди. Ўзимни меҳнатга урдим. Ҳафталаб уйга бормасдим. Врачларнинг навбатчилигини сўраб олавердим. Шу пайтда республика врачларнинг малакасини ошириш институти умумий жарроҳлик кафедраси аъзоси сифатида Тошкент шаҳридаги шифохонада ординатурлик қилиб, икки йилни ўтказиб юбордим. Ота-онам сўққабош бўлиб юрасанми, қариндошларда қиз бор, уйлантириб қўяйлик, деб ҳоли-жонимга қўймайди. Мен «йўқ» деган сўзни ушлаб олганман. Аёлдан, севгидан кўнгил совиган. Нима қилай? Мен ўша пайтларда «Оддий Мария»да кўриб турганимиз Хосе Игнасиёнинг ўзгинаси эдим.

1959 йил кузида ҳаётимда қизиқ воқеа бўлди. Матбуотда Гагановчи-ғанишерчилар ҳаракатининг тарғиб-ташвиқи кучайди. Шунда тошкентлик бир гуруҳ тиббий ходимлар чўлларни ўзлаштирувчиларга тиббий хизмат кўрсатиш ташаббуси билан чиқдик. Бизларни Шароф Рашидовнинг ўзи қабул қилиб, оқ йўл тилади. Қишлоқ аҳлига тиббий хизмат кўрсатишни яхшилаш ҳақида тўлқинланиб гапирди. Сўнг республика Соғлиқни сақлаш вазирлигининг буйруғи билан 45 киши Сурхондарёга, 10 киши Қашқадарёга жўнаб кетдик. «Қизил Ўзбекистон» (ҳозирги «Ўзбекистон овози») газетасининг 2 октябрь сонида «Гагановчи-ғанишерчилар изидан» рубрикаси остида «Қизил Ўзбекистон» меҳмонлари» деган сурат ва унга изоҳ берилган эди.

Шундай қилиб, мен Сурхон-Шеробод чўлининг қоқ ўртасидаги Бешкўтон тумани (кейинчалик Гагарин райони, «Комсомолобод» совхози)га бориб тушдим. Аслида омборхонага мўлжалланган, кейинроқ клубга айлантирилган катта бир бино бор экан. Бинони таъмирлаб, хоналарга бўлиб туман аҳамиятидаги шифохонага айлантирдим. Термиздан, ободроқ районлардан врачлар, ҳамшираларни ишга жалб этдим. Қарабсизки, одамлар дардига шифо топадиган 50 ўринли тиббий масканга айланиб қолди. Тошкентдан, вилоятдан текширувчилар келиб ишимга яхши баҳо беришди. Бу ерда тиббий хизматни йўлга қўйиш баробарида Шеробод туман шифохонасига жарроҳлик бўйича маслаҳатчи бўлдим. 1960 йилдан бошлаб икки йил Термизда онкологик хизматни бошқардим. Вилоят шифохонасида жарроҳлик қилдим. Сурхондарёда у ишдан бу ишга шўнғиб, уч йил ўтганини билмай қолибман. Ниҳоят Тошкентга қайтдим. Оржоникидзе тумани шифохонасида олти йил врач-жарроҳ бўлиб ишладим. Ортопедия ва травматология соҳаси бўйича малакамни оширдим. Тошкент зилзиласидан сўнг очилган 17-шифохонада ҳозиргача врач-жарроҳ бўлиб ишлаб келаман... Худога шукр, бировдан кам ҳам, ортиқ ҳам эмасман, ҳамма қатори ўрта ҳол яшаб келяпман.

Ҳаёт ўзи йўлга соларкан. Йигитлигимда, Хосе Игнасиёга ўхшаб бироз қайсар, ўз билгимдан қайтмайдиган, ҳар ишни ўзимча ҳал этишга мойил бўлсам, кейинчалик мўмин-қобил бўлиб қолдим. Хусусан, севги, оила масаласида. Ота-она розилиги билан қариндошларнинг қизига уйландим. Учта қизим бор. Ўғлим бор. Ували-жували. Бир этак набирам бор. Ҳаётдан хурсандман.

Нукуслик болалар тақдири нима бўлди, дерсиз. Қизим Марияни ўн тўрт ёшгача холаси тарбиялади. Сўнг Тошкентга келиб аввал мусиқа мактабида, кейин консерваторияда ўқиди. Ўғлим Валерий Тошкент педиатрия институтини тамомлаб, менинг изимдан кетди. Болалар жарроҳи, доцент. Улар Тошкентда яшашади, оилали бўлиб кетишган. Уларнинг одам бўлишида оталик қарзимни узганимдан хурсандман...

Тиббиётнинг бошқа соҳаларидаги масъулиятни камситмоқчи эмасман. Аммо жарроҳнинг масъулияти шу қадар оғирки, уни сўз билан ифодалаш қийин. Қирқ икки йиллик жарроҳ сифатида, айтаманки, дипломи бор дўхтирларнинг ҳаммаси ҳам жарроҳ бўлолмайди. Жарроҳ бўлиш учун масъулият билан бирга истеъдод, қобилият ҳам керак.

Мақтанишга йўймасангизлар, бир ҳаётий гапни айтаман. 17-шифохонага кўп йиллар раҳбарлик қилган раҳматли Ҳусан Абдуллаев ҳар йиғинда «Адҳамга ўхшаган беш-олтита одам бор. Улар шифохонамизнинг олтин хазинаси» деб айтарди. Ҳозирги бош врачимиз. Бахтиёр Абдуллаев ҳам устози гапини такрорлаб туради. Бу сўзлар юрагимга пинҳоний завқ бағишлайди. Ҳозир айтиш урф бўлмаса-да, бир неча ёрлиқлар, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланганман. Нафақага чиқсамда, меҳнат жиловини қўлдан қўйганим йўқ. Одамларнинг менга эҳтиёжи бор экан, ишлайвераман.

Шифохонада дўстларим, шогирдларим кўп. Мана, йигирма беш йилларки, СамПИ профессори Латиф Нажмиддинов, доцентлар Абдуқаҳҳор Абдураҳмонов, Абдулла Тиллаев, Фаромуз Муслимов, Исҳоқ Иброҳимов ва бошқалар билан ҳамкорликда ишлаймиз. Сиз оғзимиз сенга бормаган. Ҳозир йирингли жарроҳлик бўлимини бошқараётган Равшан Отабеков кечагина институтни битириб қўлимга ишга келган эди. Ҳозир тиббиёт фанлари номзоди. Зоир Рихсибоев, Мирхалил Аҳмедов, Рустам Усмонов каби фан номзодларини ҳам шогирдларим, десам бўлади.

Мени баъзилар «қайсар, ўжар одам» дейишади. Бўлса бордир. Беайб парвардигор! Ўзим биламанки, иш юзасидан қайсарлик, ўжарлик қилсам, эҳтимол, баъзиларга эриш туюлар. Биз инсон устида тиббий тажрибалар ўтказмаслигимиз, балки уни ҳаётга қайтаришимиз, умрини узайтиришимиз керак. Шу йўлда қайсарман, ўжарман, ўз билганимдан қолмайман...

— Шунақа гаплар, — деди Адҳам ака оғир тин олиб. «Оддий Мария»нинг бу ёғини ўзларингиз муҳокама этаверинглар. Беморлар кутиб қолди...

— Адҳам аканинг дарди ҳам бизникидан кам эмас экан, — деди Шоислом ота...

ИККИНЧИ ҲИКОЯ

Адҳам аканинг беморлари орасида «Оддий Мария»га энг ишқибози Убайдулла ака. У кишини «Дуогўй ота» деб атаймиз. Чунки Мария билан Виктурга бахт тилаб, қўлларини фотиҳага очавердилар ва узундан узоқ дуо ўқийдилар. Оллоҳдан дардимизга шифо тиланг, десак-да, у киши «Оддий Мария»ни дуо қилаверадилар. Чунки қулоғи оғирроқ. Убайдулла ака. «Оддий Мария» фильмининг биринчи сериясидан ҳозиргисигача биттасини ҳам қолдирмай кўриб келаётганлари таъкидлайвердилар. У киши бугун ўз Марияси билан бўлган воқеаларни айтиб бермоқчи бўлиб турганда, уйга жавоб тегиб қолди. Унинг ўрнини Бессонов деган саксон беш яшар ўрис чол эгаллади...

УЧИНЧИ ҲИКОЯ

Адҳам акага қарашли фахрий беморлар орасида энг машҳури ва эркатойи Ориф ота Афзалов. Ориф ота қанча эркаланса арзийди. Ҳаётда кўп синоатларни, шўришларни бошдан кечирган. Уруш, қатағон, туҳмат, хукм сўрган даврлардан ошиб тўксонга киришнинг ўзи бўладими?! Партия ва давлат ишларига ўз ҳаётини бағишлаган Ориф ота ҳаммага ҳам сирини очавермайди. Кўнгли ёққан кишигагина гурунг беради. Овқатни ҳам танлаб ейди, қатиқни пуфлаб ичади.

— Тўқсон ёшга етгунча бу бош қанча кўргиликларни, шўришларни кўрмади, дейсиз. Неча бор туҳмат, қатағон, тазйиқ тегирмонидан бутун чиқдим. Икки ярим мингдан зиёд танишимни ерга қўйдим... Ҳайронман сизларга, нуқул «Мария» ҳақида гапирасизлар. «Ўзбекфильм»нинг «Суюнчи» деган киносини кўргандирсизлар. Уни мени ўғлим Мелис Афзалов ишлаган, воқеаларини ўзим айтиб берганман. «Суюнчи» олдида «Оддий Мария»нгиз нима бўлибди! Кино қиламан деса ўзимизда ҳам асарлар тўлиб-тошиб ётибди. «Ўтган кунлар»ни юз серия қилиб ишлаш мумкин, «Алпомиш», «Гўрўғли»нинг ҳар бирини икки юз сериядан кино қилса бўлади...

Қўйинглар, шу олди-қочди «Оддий Мария»ни. Юз серияга етганда тўй бўлди. Улар қачон бола кўради, қачон қарийди... Ҳаётда Марияларнинг кўпини кўрдик. Энди қаридик, — дейди Ориф ота «уҳ» тортиб...

Палатага Адҳам ака кириб келади. — Ҳалиям «Мария»нинг гурунгимми? Охири нима бўлди? Лорена ҳеч кимни ўлдирмадими? У илон. Кутилмаганда заҳар сочади. Хосе Игнасиё қизини уйига олиб кетмадими?..

— Ҳозирча олиб кетгани йўқ, — деймиз бир оғиздан.

— Бўпти. Қолганини кечқурун кўрасизлар. Қани яраларни боғлашга юринглар. Вақт кетаяпти, — дейди Аҳдам ака, оқ оралаган қуюқ қошларини чимириб.

Кимдир оқсоқланиб, кимдир қорнини ушлаб, дўхтиримизнинг кетидан эргашамиз...

Ғуломжон ҒАФУРОВ,
Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси.

«ОЙНАИ ЖАҲОНДА» КЎРИНГ

ВАТАННИ СЕВМАК ИЙМОНДАНДУР!

Ўзбекистон телевиденнесида кейинги вақтда яхши, мазмундор, аниқ мақсадга қаратилган теледастурлар кўпайиб бораётганини муштарийлар ҳам, телетомошабинлар ҳам эътироф этмоқдалар. Инсон қалбига таъсир этиш, унинг бутун вужудига бой қадриятларимизни сингдириш ва энг муҳими, замон билан ҳамнафаслик телевидение ижодкорларининг асосий мақсадига айланиб қолди десак, муболаға бўлмайди.

Бунинг яна бир ёрқин мисоли тариқасида ўтган ҳафтада «Ватанни севмак иймондандур» деб номланган теледастурни тилга олиб ўтиш кифоя қилади. Томчида қуёш акс этганидек, сиёсий-иқтисодий кўрсатувлар таҳририяти томонидан тайёрланган мазкур кўрсатув кўпчиликда яхши таассурот қолдирди. Одатда, биз, журналистлар рўзнома, радио ва телевидение ижод аҳлининг меҳнати, изланишлари орасидаги фарқни яхши тушунамиз. Агар рўзномада табиат манзарасини, кишилар билан суҳбатни журналист шундоққина қоғозга тушириб қўя қолса, радиода суҳбатдошнинг сўзларини монтаж қилишга, магнит тасмасини қайта-қайта айлантиришга тўғри келишини ким билмайди, дейсиз? Телевиденида эса ижодкор меҳнати уч ҳисса кўпаяди. У ҳам сценарийни кўнгилдагидек ёза олиши, техника усталари эса талаб-эҳтиёжга қараб тасвирга тушириши, устига-устак суҳбатдошни бир ё бир неча бор телекамера қаршисида туришга ўргатмоғи ва ниҳоят режиссёр, унинг ёрдамчилари кўрсатувни телетомошабинлар дидига мослаб тайёрлаши учун «парда орқасида» кўпдан-кўп заҳмат чекишлари керак.

Она-диёримизнинг кенгликлари, гўзал манзаралари бирма-бир кўз олдимиздан ўтади. Сиз бу тасвирларга қараб беихтиёр гўзал Ўзбекистонимиз билан чексиз фахрланасиз. Сухандоннинг сеҳрли овози, гоҳ Эркин Воҳидов, гоҳ Абдулла Ориповнинг Ватан туйғуси хусусидаги жозибали, пурмаъно мисралари хаёлингизни узоқ-узоқларга олиб кетади. Беихтиёр аждодларимиз, яқин ўтмишдошларимизнинг Она-Ватанга бўлган меҳру садоқатлари бутун вужудингизни чулғаб олаётганлигини пайқайсиз. Бобомиз Улуғбек фандаги камолимизни ўйлаб бошини ҳатто қиличга тутганига, ҳазрати Навоий эса назмдаги истиқболимиз йўлида вазирлик либосидан воз кечганига ажабланмайсиз. Она-Ватан туйғуси шундай бир ўчмас алангаки, уни ҳеч нарса билан тенглаштириб бўлмайди. Танглайимизни миллатимизнинг асл фидойилари кўтарган бўлса ажабмас. Бундан 1400 йиллар муқаддам араб саҳроларида беҳад кўп қабилалар тарқоқ яшаган бир пайтда Муҳаммад пайғамбаримиз улар бошини қовуштириб «Ватан севмак иймондандур!» деб хитоб қилган эдилар. Ҳа, Ватан тушунчаси муқаддасдир. Ҳар бир қушнинг ўз туғилган юрти бор, шу қуш ҳам ўз ошиёнини ҳимоя қилади. Ёки айтайлик, жаҳон адабиётида қайси эътиқод қайси диндалигидан қатъий назар, ижод аҳли ўз Ватанини юрак-юракдан куйлайди. Ахир, бежиз айтмайдилар-да, инсонни синамоқчи бўлсанг унинг Ватанга муҳаббатини кўр, деб. Агар Ватанни севиш бир ҳисса қувонч бўлса, Ватан сени «менинг фарзандим» деса бу улуғ неъматдир. Ҳа, инсон ўз она-Ватани билан бир вужуддир.

«Сени танимаган, мени ҳам билмас» деганида шоир биринчи ўринга ўз Она-Ватанини қўяди.

Бу ажойиб телекўрсатувда шеър қўшиққа, куй рақсга уланиб кетади. Гўзал табиат манзаралари сизни беихтиёр мафтун қилиб қўяди. Кадрларда бирин-кетин кўринган суҳбатдошлар эса Ватан ҳақидаги энг сара сўзларини биз билан баҳам кўради. Уларнинг бири «Ватанни — киндик қони тўкилган жой» деб биламан деса, иккинчиси «Чет элларда Ватанни онани соғингандек соғинасан», дейди. «Ватанни севмоқчи бўлсанг билимингни ошир», — деб хитоб қилади миллионлаб томошабинларга Санъат Зокиров. — Ҳозирги ёшлар кўпроқ моддий бойликка қизиқишади. Аммо моддий бойликнинг ошиши учун маънавий бойлик керак. Жаҳонга танилиш учун билим даркор. Кейинги юз йил ичида очиғи, миллий ғурур камайиб кетди. Мустақиллик шарофати билан у қайта тикланмоқда».

Ватан — киндик қони тўкилган жой, дедик. Экранда туғруқхонадаги ўнлаб чақалоқлар йиғиси эшитилади. Беихтиёр, бу — қанчалик муқаддас жой дегинг келади. Негаки, келажаги буюк Ватанимизнинг тақдири шу жажжи чақалоқларга ҳам боғлиқ.

«Бир ўлкаки тупроғида олтин гуллайди» деб куйлайди ҳофиз Шерали Жўраев. Қани энди бу қўшиқ тугамаса дейсиз. Экранда сиз қўшиқ сеҳрига маҳлиё бўлиб қуёшнинг оловли рангларини, қизлар сочидек шалолаларни, дарё юзасидаги ажиб шуълаларни кўрасиз. Ўзбекистонимизнинг манзаралари юракка яқинлигини ҳис этасиз. Сиз беихтиёр қўшиқ оҳангида оқиб:

Чаман кулсин ҳатто
тошларда
Баҳор кетма бизнинг
бошлардан.

деб куйлаб юборгингиз келади.

Юртбошимиз Ислом Каримов «Бугун Ватаннинг ҳар бир асл фарзанди ўзини ота юртининг ажралмас бўлаги деб ҳис этяпти ва бундан фахрланяпти. Истиқлол берган энг катта бойликлардан биринчиси ана шу десак, асло янглишмаган бўламиз» деганида минг бора ҳақдир. Президентимиз Ўзбекистон Конституциясининг бир йиллигига бағишланган тантанали йиғилишда шундай деган эдилар: «Ватанни севмак иймондандур: Пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳис-саломнинг ана шу мухтасар каломларида инсон ҳаётининг мазмун-моҳияти, унинг фазилатлари, яшаш тарзи ва мақсади ифода этилган. Агар шу улуғ фазилат барчамизнинг онгимиздан, қалбимиздан жой топса, муқаддас ақидага айланса, ана шундагина олдимизда турган буюк мақсадларга эришмоғимиз мумкин».

«Ватанни севмак иймондандур!» телекўрсатуви ҳақидаги мулоҳазаларимизни якунлар эканмиз, Ўзбекистон телерадиокомпаниясининг раиси Шавкат Яҳёевнинг: «бу теледастур ҳар ой мунтазам экранга чиқаяпти. Уни бундан кейин ҳам давом эттирамиз, чунки ватанпарварлик, фуқаролар якдиллиги мустақил Ўзбекистонимизга ҳамиша сув билан ҳаводек зарур. Бу туйғу ишимизга доимо куч-қувват, ғайрат бағишлайверади», — деган сўзларидан дилимиз қувончга тўлади. Зеро, мазкур кўрсатув муаллифи Рўзибой Қўлдошев, режиссёри Мирсиддиқ Устабобоев каби ижодкорларнинг изланишлари миллионлаб телетомошабинлар қалбидан ҳамиша жой олаверсин.

Ҳамид ИКРОМОВ.

Бу Ватан ҳаммамизникидир. С. МАҲКАМОВ олган сурат.

Янгиликлар Воқеалар Хабарлар

ХАЛҚАРО КЎЗГУ

ПАРЛАМЕНТ ИШ БОШЛАДИ

МИНСК. Беларусь парламенти сессияси уч ҳафталик танаффусдан сўнг ўз ишини бошлади.

Сессия арафасида Олий Кенгаш Президиуми йиғилиши унинг иш тартибини белгилади. Депутатлар жами 60 дан ортиқ турли хил масалаларни муҳокама қилишлари керак. Улар орасида Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигининг низоми, Украина ҳамда Германия Федератив Республикаси билан имзоланган бир қанча халқаро шартномалар бор.

БОРИС ЕЛЬЦИН ГРУЗИЯГА БОРАДИ

МОСКВА. Грузия Республикаси Бош вазири Отар Пацация амалий ташриф билан бу ерга келди.

Грузия ҳукумати раҳбарининг сафаридан асосий мақсад Россия билан Грузия ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик ҳақидаги кенг миқёсли шартномага тайёргарликни якунлашдир. Бу шартнома Борис Ельциннинг 3—4 февраль кунлари Грузияга мўлжалланаётган ташрифи давомида имзоланади.

«ҚОНЛИ ЯНВАРЬ» САБАБЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

БОКУ. Озарбайжон Миллий мажлисининг навбатдаги йиғилиши 1990 йил январида Бокуда рўй берган фожиали воқеаларнинг тўрт йиллигига бағишланди.

Унда республика Президенти Ҳайдар Алиев иштирок этмоқда. Йиғилиш давомида 130 кишининг ҳаётига зомин бўлган ана шу қонли воқеаларга сиёсий баҳо берилади, айбдорларнинг номлари айтилади. Шунингдек депутатлар тергов комиссиясининг «Қонли январь» сабаблари ва оқибатлари хусусида бундан икки йил муқаддам тайёрлаган хулосаси кенг муҳокама қилинади.

СТАЛИН ХОКИ ВАТАНИГА ҚАЙТАРИЛАДИМИ?

ТБИЛИСИ. Халқаро «Сталин» жамияти Россия Президенти Борис Ельцинга мактуб йўллаб, Сталин хокини унинг Ватани — Грузиядаги Гори шаҳрига келтириб қўйиш ниятида эканлигини маълум қилди.

Жамият аъзоларининг фикрича, Москвадаги Қизил майдонни қайта қуриш муносабати билан бу масала кўтарилиши мумкин. Сталиннинг ҳозирги пайтда Москвада хизмат қилаётган невараси, 58 яшар полковник Жугашвили ҳам жамият аъзолари билан ҳамфикр.

ЯНГИ ҚОНУН

● ВИЛЬНЮС. РАТА—ТАСС мухбирининг хабар беришича, Литва парламенти мамлакат фуқароларига ўзини ҳимоя қилиш учун қурол сотиб олиш ва олиб юришга рухсат берувчи қонун чиқарган.

Бу қонун шу йилнинг 1 апрелидан кучга киради.

Илгари судланмаган, ичкиликка ружу қўймаган, гиёҳванд моддаларни истеъмол қилмайдиган, 25 ёшга етган ҳар бир руҳий соғлом фуқаро ўқ отувчи қурол сотиб олиши мумкин.

Сейм, яъни парламент йиғилишида таъкидланганидек, Литвада жиноятчилик ниҳоятда авж олиб кетганлиги мазкур қонун чиқарилишига сабаб бўлди.

МАЪМУРИЯТ РЕЖАСИ ТАН ОЛИНМАДИ

● НЬЮ-ЙОРК. Яқинда АҚШ сенаторларидан бир гуруҳи Вьетнамда бўлиб, ўз ҳукуматига бу мамлакат билан савдо алоқаларини бошлаб юборишни тавсия қилган эди.

Аммо АҚШдаги энг йирик ветеранлар ташкилоти — Америка легиони Вьетнам билан савдони тақиқловчи қонуннинг бекор қилинишига қарши чиқди. Маълумки, бу қонун 19 йилдан буён амал қилиб келяпти.

Ҳозирги пайтда уч миллион фаол аъзога бўлган легион раҳбарлари ўз тарафдорларини ҳар хил воситалар билан маъмурият режаларига қарши курашишга чақирди.

МУНОЗАРАЛАРГА ЯКУН ЯСАЛДИ

● Россия қўшинлари Латвия ҳудудини жорий йилнинг август ойи охиригача тарк этишади.

Бундан икки ой илгари Россия делегацияси ана шундай таклиф билан чиққан эди. Куни кеча Латвия ҳукумати мажлис ўтказиб, бу таклифга рози бўлди.

(Жаҳон ахборот агентликлари ва рўзномалардан олинди).

Янгиликлар Воқеалар Хабарлар

УМРБОҚИЙ

«ЧЎЛИ ИРОҚ»

Кўнглим тўкилиб тўкилмас нетай,
Кўксимни тирнайди бир дунё фироқ,
Эҳ, «Чўли ироқ»,
«Чўли ироқ»...
Узилиб кетаман мисоли япроқ,
Эй, Куз, жонимга сен солма азоб,
Эҳ, «Чўли ироқ»,
«Чўли ироқ»...
Мен чопиб кетаман, етмайман, бироқ
Қайга кетаяпсан, бу манзил узоқ,
Эҳ, «Чўли ироқ»,
«Чўли ироқ»...

Қани дунёларим, ҳаммаси сароб,
Тўкилиб кетаман, гўё бир шароб,
Эҳ, «Чўли ироқ»,
«Чўли ироқ»...
Наҳот кетиб қолсанг бунчалар йироқ,
Сени тополмадим, қайдасан, Чироқ!
Куй эмас, сен ўзинг экансан азоб,
Эҳ, «Чўли ироқ»,
«Чўли ироқ»...
Сен мени тушунгин, эҳ,
«Чўли ироқ»...

ҚЎЛЛАРИНГ

Жон берай умидим тошга айлансин,
Изим тўлғоғига тўлсин йилларинг.
Қароғим шўр шабнам ёшга айлансин,
Бир коса ишқ шароб тутса қўлларинг.
Кўнгил эрийверса, кўнгил йиғласа,
Хазон — армонларим кўмса йўлимни.

Бир ширин, бир ширин тушлар тинғласа,
Ишқдан маст — девона бўлган дилимни.
Севгилим, севгилим, боғлар яланғоч,
Офтоб кипригимга осар кунларин.
Дунёни, дунёни ичардим қўшиб,
Бир коса ишқ шароб тутса қўлларинг.

ҚАРО ХОЛИНГ

Десалар: не сабаб фарёд чекурсан!
Дегум: Ёр ҳолидин ҳолимдир забун.
Деса: Ашкинг нечун кўкка сочурсан!
Дегум: Қароғимга қаро холи — тун.
Десаким: бахт сенга, саодат сенга,

Дегум: ҳол ҳажридин иқбол йўқ менга.
Десалар: Йиғлама, ҳаёт-ку — ширин,
Дегумдир: ахир — ёр ҳолидир — умр.
Деса: етти фалак иста сен учун,
Дегумдир: Баҳодир хол истар — татир.

• *Соғлом авлод учун*

ШИФОКОРЛАР КЕНГАШИБ ОЛДИЛАР

Яқинда Тошкент шаҳар «Саломатлик маркази»да тиббиёт ходимларининг, тарғиботчиларнинг 1993 йилда шаҳар миқёсида олиб борилган санитария—тарғибот ишлари бўйича ҳисобот йиғилиши бўлиб ўтди.

Маълумки, республикамизда чуқур ижтимоий, иқтисодий ислоҳотлар олиб борилмоқда. Ҳозирги бозор иқтисодиёти муносабатлари Соғлиқни сақлаш вазирлиги, бошқарма ва бўлимлар ҳамда тиббиёт ходимлари олдига ҳам жуда катта масъулиятли вазифалар қўймоқда. Булар — аҳолини соғломлаштириш, айниқса ёш авлодни соғлом қилиб вояга етказиш, тарбиялаш ва улар ўртасида учрайдиган касалликларни камайтириш, соғлом турмуш тарзини фаоллик билан тарғиб қилишдир.

Шу мақсадда 1993 йилда пойтахт шаҳар ва туман Саломатлик марказлари иш режаларида аҳоли ўртасида, гигеник билимларни оналар ва болалар саломатлигини мустаҳкамлаш, она сути афзаллигини тарғиб қилиш, ўткир ичак ва вирусли гепатит касалликларининг олдини олиш сингари бир қатор муҳим тадбирларни амалга оширишни белгилаб олган эдилар.

— Соғлом авлодни вояга етказишда уларни ҳам маънавий, ҳам жисмоний баркамол ўсиши муҳим аҳамият касб этади, — дейди ўз маърузасида шаҳар «Саломатлик маркази»нинг бош шифокори Мамлакат Муҳамедова. — Тиббиётчиларимиз ўтган йилда бирмунча таҳсинга лойиқ ишларни қилдилар. Шаҳар «Саломатлик маркази»да услубий, яъни ўткир ичак ва сариқ касалликларининг олдини олиш, оналар ва болалар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш бўйича кенгашлар ўтказилди. Саломатлик тарғиботчилари юқумли касалликларни олдини олишда шаҳар ва туман санитария эпидемиология станциялари билан бирга гавжум жойларда «Саломатлик даракчиси» деб номланган машиналарда тушунтириш ишларини олиб боришди.

— Тиббиётчиларимиз Президентимиз Ислом Каримовнинг соғлом авлод учун чиқарган қарорларини ўз ишларида дастур қилиб олдилар, — деб таъкидлади кечада қатнашган Тошкент шаҳар Соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси бошлиғи Қулаҳмад Ризаев. — Биз мана шу ўтган йилда бирмунча олға силжишга эришдик. Чунончи сариқ касаллиги билан касалланиш бирмунча камайди. Шу боис касалликни даволайдиган 4 та шифохонани қисқартириб, оналар ва болалар шифохонасига айлантирдик. Президентимиз раҳнамолигида «Соғлом авлод» деб номланган жамғарма фондининг ташкил этилиши, ҳам қувончли ҳолдир. У пойтахт аҳолисига тиббий хизмат кўрсатаётган шифокорларга Президентимиз Ислом Каримовнинг миннатдорчилигини билдирди.

Йиғилишда 1994 йилнинг дастури белгиланди.

Маъсуда ЕҚУБОВА.

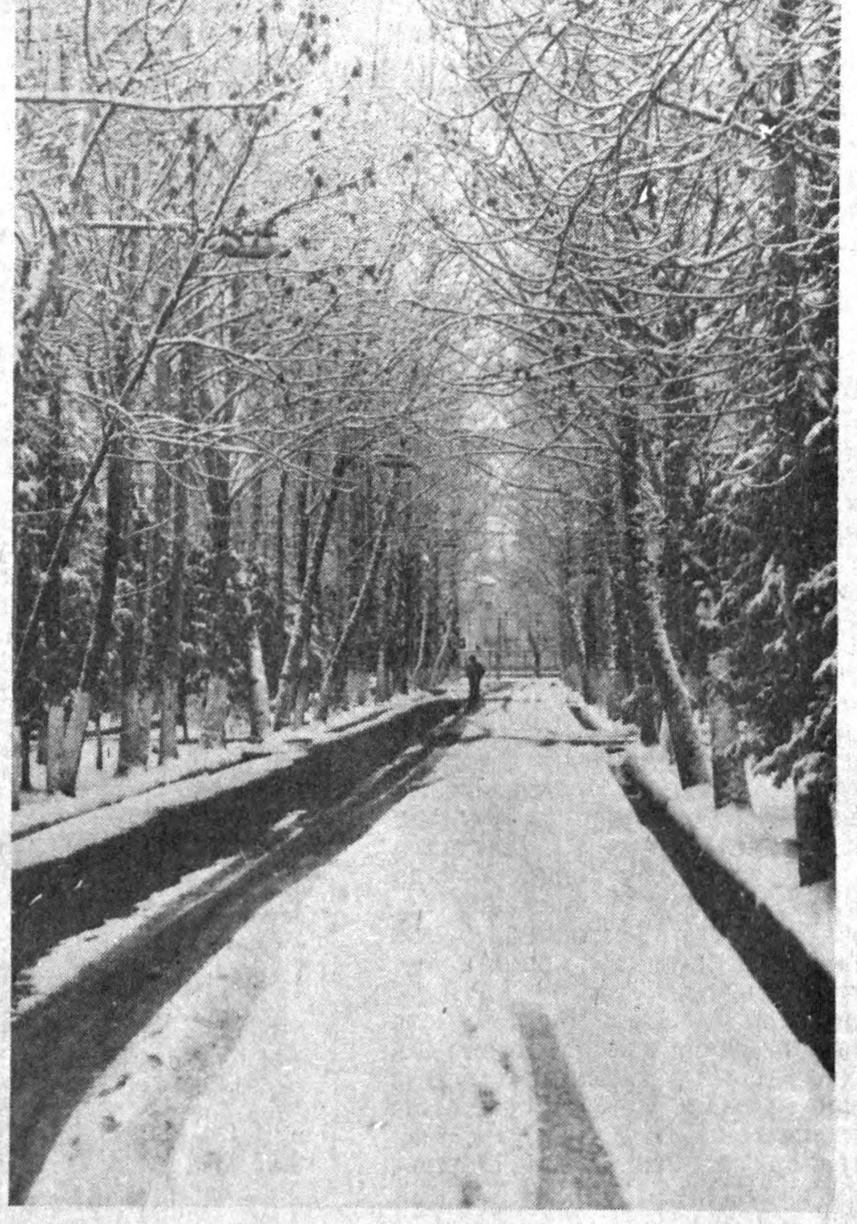

Қорлар кўмар йўлларимни,
Қорлар кўмар изларимни...

Б. Тўраев (ЎзА) сурат-лавҳаси.

• *Спорт* • *Спорт* • *Спорт*

ОММАВИЙЛИК ВА МАҲОРАТ

● СПАРТАКИАДА

ТИЖОРАТЧИЛАР БЕЛЛАШГАНДА

Ўзбекистон ХДП Асака шаҳар кенгаши аҳоли ўртасида жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш ва оммавийлигига эришиш йўлида хайрли ишлар қилмоқда. Партия кенгаши шаҳар спорт қўмитаси билан ҳамкорликда турли соҳа ва касб кишилари орасида Спартакиада баҳсларини ташкил этиш билан кўпчиликнинг кўнглига йўл топмоқда.

Шаҳар маданият ва истироҳат боғидаги ўйингоҳ гавжумлашди. Бу ерда «Асакасавдо» ҳиссадорлик жамияти, спорт буюмлари ва пойабзаллар билан савдо қилувчи 9-хўжалик ҳисобидаги тармоқ, «Пазанда» ҳиссадорлик жамиятига қарашли спортчилар тўпланишди. Спартакиаданинг очилиши тантанали ўтди.

Мусобақалар тош кўтариш, мерганлик, шахмат-шашка, волейбол, стол тенниси каби спорт турлари бўйича ўтказилди. Фахриддин Ниёзов, Ҳусниддин Сотволдиев, Эркин Комилов, Сойибжон Раҳимов, Муродилла Абдуллаев, Норали Турғуновлар «Асака савдо» ҳиссадорлик жамияти шарафини муносиб ҳимоя қилдилар. Улар жамоа ҳисобида биринчиликни қўлга киритишди. «Пазанда» ҳиссадорлик жамияти ёшлари эса миллий кураш бўйича маҳорат кўрсатиб, иккинчи фахрли ўринни эгаллашди. Учинчи ўрин спорт буюмлари ва пойабзаллари билан савдо қилувчи 9-савдо тармоғига берилди. Ғолибларга 50 минг сўмдан пул мукофоти, эсдалик диплом ва совғалар тақдим этилди.

ХДП Асака шаҳар кенгаши транспорт, қурилиш, саноат тиббиёт ва маиший хизмат ходимлари ўртасида ҳам ана шундай спартакиадалар ташкил этишни мўлжалламоқда.

Муҳиддин ҲАКИМОВ.

Оммавий югуриш. Ким биринчи бўларкин?

Суратчи В. Молгачев.

ҒОЛИБЛИККА ДАЪВОГАР

Лина Черязова мамлакатимиз машҳур спортчиларидан бири. У чанғида акробатик машқлар бажариш устаси. Чаққон спортчининг маҳорати туфайли халқаро мусобақаларда давлатимиз байроғи бирнеча бор ҳилпираган.

Лина 12 февраль куни Норвегиянинг Лиллехаммер шаҳрида байроғи кўтариладиган қишки олимпиада ўйинларида муваффақиятли иштирок этиш учун шайланмоқда. Шу кунлар АҚШ да жаҳон кубоги учун ўтказилаётган мусобақалар эса спортчимиз учун олимпиадага ҳозирликни муҳим босқичларидан бири бўлиб турибди. У жаҳон кубоги учун курашнинг беш босқичи бўйича пешқадамлик қилмоқда. Чанғичимиз олимпиаданинг олтин медалини ҳам қўлга киритади, деб умид қиламиз.

САДИРИНГА ОСОНМАС

Россия футбол терма жамоасининг бош тренери Павел Садирин билан унинг шогирдлари ўртасида ўзаро келишмовчилик давом этмоқда.

Чунончи Сергей Кирьяков: «ҳамон талабимиз битта, у ҳам бўлса терма жамоанинг 14 нафар ўйинчиси имзо чеккан, Садириндан қутилиш ҳақидаги арзнома ўз кучида қолади. Талабимиз бажарилмаса, бошқаларни билмадиму, шахсан мен жамоадан кетишга мажбурман», деган фикрдан қайтмаяпти.

Умуман Россия терма жамоаси ўйинчилари билан мамлакат футбол мутассадилари ўртасидаги низо тобора кучайиб бормоқда. Маълумки 14 нафар футболчи арзномаларини мамлакат Президентининг спорт бўйича маслаҳатчиси Шамил Тарпишчев номига йўллашган эди. Куни кеча С. Кирьяков унинг номига шошилинчнома йўллаб, ўз фикрида қатъий турганлигини баён қилди. Яна бир футболчи Шалимов ҳам жамоадоши фикрини қўллаб, Садирин тренерликдан кетмаса, жамоада қололмаслигини билдирди. Қизиғи шундаки, ҳар иккала футболчи ҳам жамоанинг янги устози раҳбарлигида жаҳон чемпионати ўйинларида иштирок этишни жуда истар эканлар.

БОКСЧИНИ КИМ ОТДИ?

Олег Каратаевни мухлислар яхши билишади. У Тошкентда ҳам бир неча марта бўлган. Таниқли боксчи яқинда бир кимсанинг ножўя ҳаракати билан оламдан ўтди.

Маълумки, Олег жаҳон чемпионатининг совриндори, собиқ Иттифоқнинг етти марта чемпиони бўлган. Айни пайтда халқаро бокс уюшмасининг вице-президенти эди. Яқинда Нью-Йоркдаги полиция маҳкамаларидан бирида қуйидагича ёзув пайдо бўлди: «Олег Каратаев 1949 йили туғилган, Россия фуқароси. 1994 йил 12 январь куни, соат 4 дан 45 минут ўтганда «Арбат» ресторанидан чиққач, номаълум эркак томонидан унинг чеккасига ўқ узилган. Боксчи шу замоноқ жон берган. Тергов ишлари бошланган».

• *Шахсий мулоҳаза*

ҚИЗЛАР МАШҚИ ПАРДАЛИ БЎЛСА...

Кимки аёлларга осон, деб билса янглишади. Алломалар жаннат онанинг оёғи остидадур, деб бежиз айтишмаган. Боиси, онадек улуғ зотга қанчалик таъзим қилсак, шунча оз. Соғлом турмуш тарзи, соғлом авлод камоли, қолаверса ушалган орзумиз мустақилликни мустаҳкамлаб, келажаги буюк давлатни барпо этишда ҳам оналаримизнинг хизматлари бениҳоя бўлажак. Яратган оллоҳ аёлларга сабр-тоқат ва кучли ирода инъом этган.

Аёлларда жисмоний ва руҳий қувватларнинг уйғунлиги ҳам эркакларга қараганда табиатан мукаммалдир.

Хўш, юртимизда хотин-қизларимиз саломатлигини мустаҳкамлаш, улар ички имкониятларини янада такомиллашувига шарт-шароитлар яратилганми? Бу борада жисмоний тарбия ва спортнинг имкониятларидан етарли фойдаланиш, мактабларда машғулотларни ташкил этишда омилкорлик билан иш юритиш зарур деб ўйлайман.

Сир эмас, ўзбек қизлари жисмоний тарбияга эътиборсиз қарашади. Чунки, собиқ Иттифоқ даврида қадриятларимизга зўрма-зўраки киритилган турли омиллар ёшларимиз табиатига сингмади. Ҳаммамиз биламизки, хотин-қизларимиз андиша ва ибони йиғиштириб, Оврўпо қизларига тақлид қилиб, машқ қилишни хуш кўрмадилар. Оқибатда машғулотлар номигагина ўтказилиб, баҳолар ҳам шунга яраша бўлиб келаверди. Узоқ йиллар мобайнида миллий халқ ўйинлари ва спорт турларини ривожлантириш, оммавийлаштиришга аҳамият берилмади.

Маълумки, миллий халқ ўйинлари катта ва кенг майдонларни талаб қилмайди. Бир вақтнинг ўзида бир неча гуруҳ ва жуфтликлараро мусобақаларни ташкил этиш мумкин. Хусусан, тортишмачоқда арқоннинг узун ва пишиқлигига қараб, ҳар икки томондан одамлар иштирок этавердилар, Шунга ўхшаш арқон ўйинида кимки чаққон ва усталик билан кўпроқ сакрашни ўрнига қўйса, у ғолиб саналади.

Муҳими бу мусобақа жой танламайди. Назаримизда мактабларда жисмоний тарбия дарсларига ана шундай машғулотлар ҳам киритилса қизларимиз кўнглига йўл топган бўлардик. Умуман қиз болаларда кичикликдан бошлаб жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланишга кўникма ҳосил қилишимиз керак.

Афсуски, ҳозир жисмоний тарбия ва спорт билан кам шуғулланувчи кишилар ўзбек аёллари бўлиб қолди, дейиш мумкин. Бу борада спорт формаларининг ноқулайлигини ҳам такидлаш керак. Аксарият ота-оналар қизларининг шу кунгача расм бўлиб келган спорт кийимларида майдонга чиқишларини ёқтирмаяптилар. 12—13 ёшли қизчаларни ўғил болалар билан бир сафда туриб машқ қилишлари ҳам қадриятларимизни оёқ ости бўлаётганидан нишона деб ўйлайман. Менимча, лозим топилган жисмоний машқлар аёлларимизга хос латифлик, иффат ва ибога раҳна солмайдиган тарзда ўтказилиши керак. Акс ҳолда аёлларни жисмоний тарбия ва спортга кенг жалб қилиш, уларни чиниқтиришга эришиб бўлмайди.

Бунинг учун ечимини кутаётган муаммоларни ҳал қилиш керак. Аёллар жисмоний тарбияси азалий одобимизга мувофиқлаштиришга муҳтож, деган фикрдамиз. Йиллар мобайнида шаклланган одоб чегараларидан чиқиш қизларимиз тарбиясига путур етказиш билан бирга ота-оналаримиз эътирозига ҳам сабаб бўлмоқда. Кексаларимиз мулоҳазасига қараганда, жисмоний тарбия машқлари учун мўлжалланган кийимбошлар қизлар бўй-бастини ўраб туриши, сирма бўлмай ёш келинчакларни эслатиши мақсадга мувофиқ экан. Кўпчилик бундай кийимлар оддий матодан шарқона тайёрланишини эътироф этмоқда.

Ўқув юрти мутахассислари, талабалар, тикувчилар ва «Саодат» журналининг иштирокида бундай спорт формаларининг бир қанча турлари яратилди. Ҳатто «Саодат» кичик корхонаси ҳам ташкил этилди. Лекин ёшларнинг бу ташаббуси қўллаб-қувватланиб, поёнига етказилмади. Бир сўз билан айтганда бундай хайрли ишларни йўлга қўйиб юбориш фурсати етган. Ўзбек қизлари ўртасида жисмоний тарбия ва спортни оммавийлаштириш муҳим масалалар сирасига киритилиши лозим.

Жаҳон миқёсида нуфузи ортиб бораётган мамлакатимизда келажаги буюк давлатнинг соғлом авлодини камол топтириш учун саъй-ҳаракатлар қилинаётган айни замонда аёлларимиз соғлиғи ҳақида қайғуриш, қизларимизни уйғун камол топиши ҳақида ўйлаш айни муддаодир.

Фатхиддин НАСРИДДИНОВ,
профессор.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги раҳбарияти ва шахсий таркиби Самарқанд вилояти ИИБ бошлиғи, милиция генерал-майори Т. А. Тохтаевга волидаи муҳтарамаси

Маҳфуза ТОХТАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон Фанлар академияси Математика институти жамоаси катта илмий ходими Х. М. Шодиметовга укаси

Анормат ШОДИМЕТОВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент Архитектура-қурилиш институтининг «Ўзбекистон тарихи» кафедраси жамоаси кафедра доценти М. Г. Каримовага турмуш ўртоғи

Ғанихўжа Жалолович ЖАЛОЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

Бош муҳаррир: Азим СУЮН.

Таҳрир ҳайъати: Абдулла ОРИПОВ, Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ, Азиз НОСИРОВ, Аслиддин БОЛИЕВ (масъул котиб), Зиёд ДАВРОНОВ, Ислом ШОҒУЛОМОВ, Каримжон РИХСИЕВ, Миршароф МУҲСИМОВ, Олимжон НАЗАРОВ, Тўхтамурод ТОШЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Осиё бозори» иловаси учун масъул), Шоқосим ШОИСЛОМОВ, Шуҳрат ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари).

Мафкура ишлари ва партия ҳаёти бўлими — 33-21-43.
Иқтисодиёт бўлими — 33-47-80, 32-54-27.
Парламент фаолияти ва ҳуқуқ бўлими — 33-54-55, 32-26-70.
Адабиёт, фан ва маданият бўлими — 33-07-20, 32-57-19.
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-11-49, 33-76-04.
Ахборот ва спорт бўлими — 33-12-56, 32-55-16.
Тижорат, эълонлар — «Осиё бозори» редакцияси — 33-41-89, 32-55-70, 33-38-55, 32-54-12.
Шароф Рашидов фонди — 33-34-69, 33-20-36.
Қабулхона — 33-65-45, 32-55-15.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ

Андижонда — 4-48-85;
Бухорода — 3-96-12;
Гулистонда — 2-26-22;
Жиззахда — 3-46-24;
Навоийда — 3-74-76;
Наманганда — 6-43-43;
Нукусда — 4,44-62;
Қаршида — 3-25-79;
Қумқўрғонда — 52-624;
Самарқандда — 35-22-90;
Урганчда — 6-72-60;
Фарғонада — 6-37-16.

● Рўйхатдан ўтиш тартиб № 000120.
Газета офсет усулида А—2 форматида босилади.
Ҳажми 3 босма табоқ.
Босишга топшириш вақти — 21.00.
Г—687. тир. 82.747. топширилди —22.30.

Навбатчилар: Н. ШАКАРОВ, Э. ЭСИРГАДИЕВ.

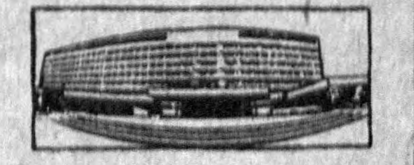

МАНЗИЛИМИЗ:
700083. ТОШКЕНТ,
ГСП, МАТБУОТЧИЛАР
КЎЧАСИ, 32-УЙ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили «БуюкТурон» кўчаси 41-уй.

1 2 3 4 5 6.